

VAKAIBALEBALE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							

CHAPTER 1

Na Kena Yaga Na vakabalebale i Solomoni na luvei Tevita, na tui Isireli:

- ² Me kilai kina na vuku kei nai vakavuvuli; Me kune kina na vosa vakayalomatua,
- ³ Me rawa kina nai vakavuvuli ni vuku. Me rawa kina nai vakavuvuli ni yalododonu, Me rawa kina nai vakavuvuli ni lewa, Me rawa kina nai vakavuvuli ni cakacaka dodonu;
- ⁴ Me soli kina na yalomatua vei ira na yalowai, na kila ka kei na lomavuku vua na cauravou.
- ⁵ Ena vakarorogo na lomavuku, ka sa tubu kina nona vuku, kei na tamata lomakasa ena rawata nai vakasala ni yalomatua,
- ⁶ Me kila sara na vakabalebale kei na kena vakamacala, na vosa ni vuku kei na vosa vakatautauvata.
- ⁷ Na rerevaka na Kalou sai vakatekivu ni vuku kei na kila ka, o ira na lialia, era sa cata na vuku kei nai vakavuvuli.
- ⁸ Na luvequ, rogoca nai vakavuvuli i tamamu kakua ni biuta nai vunau nei tinamã°;
- ⁹ E ra na rairai vinaka me vaka nai ukuuku ena ulumu kei nai taube ena domomu.
- ¹⁰ Na luvequ, kevaka sa temaki iko e dua mo bese ga.
- ¹¹ Kevaka era sa tukuna, "Tou mai wawa vakavuni mada, medatou vakadavea na dra Sega ni Cala oqori;
- ¹² Me ra tilomi bulabula vaka nai bulubulu, o ira kece me vaka ki na qara;
- ¹³ E da na kunea nai yau talei kecega, eda na vakasinaita na noda vale ena i toki ni valu;
- ¹⁴ Me da sa kumukumuni ga, ka, me sa dua ga na noda taga ni i lavo".
- ¹⁵ Na luvequ, kua ni lako vata kei ira, tarova na yavamu mai na nodra sala;
- ¹⁶ Sa ciciva na ca na yavadra, ka ra sa kusarawa ni vakadavea na dra.
- ¹⁷ E dina sa sega ni yaga na biri dai e matadra na manumanu vuka;
- ¹⁸ E ra sa cakava ga na ka me vakaleqai ira ga, e ra sa toka vuni me ra koko tale ena nodra vere.
- ¹⁹ Sa vakakina, na nodra i valavala kecega me ra kocova na ka sa sega vei ira.
- ²⁰ Sa dau kacikaci vakadomoilevu o vuku e tautuba, e na veisaqata sa dau kaci vakarogolevu sara.
- ²¹ Sa kaci vakarogolevu ena vanua era sa soqoni kina na tamata, ka tukuna yani:
- ²² "Oi kemudou na yalowai, sa vaka soti E vei na nomudou vinakata tiko na yalowai? Dou marau tiko ena nomudou veivakalialiai, dou sa cata na vuku.

- ²³ Dou Iesu mai ki na Noqu i vunau, raica au na sovaraka na yaloqu vei kemudou, ka vakatakila na Noqu vosa vei kemudou.
- ²⁴ Ni'u a daukaci, dou a bese ga, Ni'u a dau dodoka yani na ligaqu, dou sa sega ni kauwaitaka,
- ²⁵ Dou a dauvakawaletaka na noqu i vakavuvuli, ka sega ni vinakata na noqu vunau,
- ²⁶ Oi au talega, au na dredrevaka na nomudou vakaloloma; ni sa yaco mai na nomudou rere, au na vakalialiai kemudou,
- ²⁷ Ni sa yacovi kemudou mai na rere, me vaka na cagi leca, ni sa yacovi kemudou mai na ca, me vaka na covulaca, ni sa yacovi kemudou mai na rarawa kei na yaluma.
- ²⁸ "Era na qai kaci mai, au na sega ni rogo yani; era na qai vakasaqarai au, era na sega ni kunei au.
- ²⁹ Ni ra sa cata na vuku, era sa sega ni digitaka na rerevaki Jiova,
- ³⁰ Era sa besetaka ga na Noqu i vakavuvuli: ka beca na Noqu vunau kecega.
- ³¹ Era na kania kina na vua ni nodra i valavala, era na mamau talega ena nodra lewa.
- ³² Na nodra vuki tani na yalowai era na mate kina, kei na nodra sautu na lialia era na rusa kina;
- ³³ Ia, o koya sa vakarorogo vua na Kalou ena tiko vinaka, ka vakacegu tiko, ka sega ni rerevaka e dua na ka ca."

CHAPTER 2

- N**a luvequ, mo taura na noqu vosa, vakamareqeta na noqu i vakaro,
- ² Mo vakarorogo ki na yalomatua ka me kabita na yalomu na vuku;
- ³ Io, mo tagica na kila na ka, tagica vakalevu na kilai deivaki ni ka,
- ⁴ Vakasaqarai koya me vaka na siliva, se qara vakaukauwa me vaka nai yau vuni;
- ⁵ O na qai kila dina na rerevaki Jiova, ka kunea na kila ka Vakalou.
- ⁶ Ni sa solia na Kalou na yalomatua; mai na gusuna sa lako mai kina na kila na ka kei na kila sara na ka;
- ⁷ Sa kumuna tiko na yalomatua e titobu me nodra o ira sa dodonu sara; sai sasabai o koya vei ira sa lako vakadodonu tiko;
- ⁸ Sa vakatawa na gaunisala ni lewa dodonu, ka sa maroroya na nodra i lakolako na nona tamata.
- ⁹ O na qai kila dina na yalododonu kei na lewa dodonu, kei na lewa vinaka io, na sala vinaka kecega.
- ¹⁰ Ni sa curuma na yalomu na yalomatua ka sa kamikamica ki lomamu na kila na ka,
- ¹¹ Na vuku dina ena taqomaki iko, Na kila ka dina ena maroroi iko,
- ¹² Me vakabulai iko mai na sala kecega e ca, mai vei ira talega na tamata sa dau cavuta na ka kecega e ca,
- ¹³ Mai vei ira kecega sa biuta na sala dodonu, ka lakova na sala ni butobuto;
- ¹⁴ Mai vei ira kecega sa marautaka na cakava na ka ca ka gadreva tikoga na nodra i valavala na tamata ca;
- ¹⁵ O ira talega sa yaloveve ka sa ca sara ena sala;
- ¹⁶ Me vakabulai iko mai vei ira na yalewa ca, o ira sa dauveitemaki gaga ena gusudra,
- ¹⁷ O koya sa biuta na nona i tokani dina mai na gone, sa yali talega vua na veiyalayalati ni Kalou.

- ¹⁸ Sa liutaki na nona vale ki na mate, na nona sala vei ira na mate;
- ¹⁹ Sa sega ni dua e lako vua me lesu bula mai se me kunea tale na sala ki na bula.
- ²⁰ Mo lakova na sala vinaka ka maroroya na sala dina ni yalododonu.
- ²¹ O ira na dodonu sara era na tiko ena vanua, Kei ira na sega ni cala era na tikoga;
- ²² O ira na tamata ca, era na musuki tani mai vuravura, kei ira na tamata sega ni dina, era na cavuti tani mai.

CHAPTER 3

Na luvequ mo kua ni guilecava na noqu vosa, na yalomu me maroroya na noqu i vakaro;

- ² Ni na vakaikuritaki kina vei iko na veisiga, na bula balavu kei na sautu.
- ³ Me kua ni yali vei iko na yalololoma kei na dina, mo vakaisalusalu kina, vola sara ki na vu ni yalomu,
- ⁴ O na qai kunea na veitokoni kei na rogo vinaka, ena mata ni Kalou kei ira talega na tamata.
- ⁵ Nuitaki Jiova ena yalomu taucoko, ka kua ni nuitaka na ka o kila;
- ⁶ Ena veika kecega, vakaliuci Koya, ena qai vakadodonutaka na nomu i lakolako o Koya.
- ⁷ Mo kua ni raici iko ena nomu vuku; mo rerevaka ga na Kalou ka lako tani mai na ca kecega.
- ⁸ Ena bulabula kina na yagomu, na nomu sui talega ena kaukauwa mai.
- ⁹ Doka na Kalou ena ka o taukena, kei nai sevuni nomu vuata kei na i yau e vuqa e tu vei iko;
- ¹⁰ Ena qai sinai sara na nomu lololo, kei na saqa ena sinai ena waini vou.
- ¹¹ Na luvequ, kua ni o beca ni sa vakavulici iko o Jiova, se mo cata na nona veivakadodonutaki;
- ¹² O Jiova sa lomani ira ga, sa soli ira me ra vakadodonutaki, me vaka na tama ni gone vua na luvena.
- ¹³ Sa ka ni marau vua e dua na tamata ni sa kunea na yalomatua ka sa rawata na kila ka;
- ¹⁴ Na nona cakacaka ena uasivi mai na kena e rawa mai na siliva kei na tubu e rawa mai na koula.
- ¹⁵ Ai yau levu o koya mai na rupi, ka rau na sega ni vakatauvatani kei na ka talei kecega o nanuma rawa.
- ¹⁶ E na ligana i matau sa tiko kina na bula balavu, e nai mawi sa tiko kina nai yau kei na vakarokoroko.
- ¹⁷ Sa vinaka kecega na nona sala, ka sa veivakacegui na nona i lakolako kecega.
- ¹⁸ Sa kau ni bula vei ira sa taura matua tiko, sa vu ni marau sara vei ira sa dei tiko vua.
- ¹⁹ O Jiova sa tauyavutaki vuravura ena yalomatua: Ena vuku sa vakadeitaki kina o lomalagi;
- ²⁰ Ena nona kila sa basuka kina na titobu, ka sa vakalutuka kina na tegu, na vei o.
- ²¹ Na luvequ me ra kakua ni yali mai matamuO maroroya na yalomatua dina kei na lewa maqosa;
- ²² Era na ka ni bula ki na yalomu ka sai salusalu ni domomu.
- ²³ O na qai lako vakavinaka ena nomu sala, ka na sega ni tacaqe na yavamu.
- ²⁴ Ni o sa davo sobu o na sega ni rere, lo, ena kamikamica sara na nomu moce.
- ²⁵ Kua ni rerevaka na ka e dauveivakarerei, se na nodra veivakaleqai na tamata ca;

- ²⁶ E na nomu i vakadei o Jiova, ka na sega ni vakatara me vesuki na yavamū.
- ²⁷ Kua ni tarova na vinaka e dodonu me nona e dua tale, ni se tiko e ligamu na kena kaukauwa, cakava sara.
- ²⁸ Kua ni tukuna vua na wekamu, "Wawa mada, ni mataka au na qai solia vei iko cakava oqo." Ni se tiko e ligamu.
- ²⁹ Kua ni cakava na ka ca vua na kai nomu, ni sa maroroi tiko o koya, ena nomudrau tiko vata.
- ³⁰ Kua ni veileti kei na dua, ni sega na vuna kevaka e sega ni cakava vei iko e dua na ka.
- ³¹ Kakua ni vakatara me rawai iko na nona i valavala na tamata kaukauwa, kua talega ni digitaka na nona sala;
- ³² Sa ka vakasisila vei Jiova na yalovakatani, ia, na nona vosa vuni sa tu ga vei ira sa dodonu sara.
- ³³ Na nona veirukaki na Kalou sa tu ena nodra vale na tamata ca, ia, sa vakalouvinakataka na nodra i tikotiko na dodonu.
- ³⁴ Sa dau vakalialiai ira na dauveivakalialiai o Jiova, ia, sa solia na loloma vei ira na yalomalumumu.
- ³⁵ O ira na yalomatua era na taukena na ka vakaiukuuku, ia, na madua sa nodra ga na tamata lailia.

CHAPTER 4

Dou rogoca na luvequ, na nona i vakavuvuli na tamamudou, vakanamata kina mo kila deivaki sara;

- ² Au sa solia vei iko na i vakavuvuli vinaka, kakua ni biuta tani nai vunau.
- ³ Oi au na luvei tamaqu duabau, o tinaqu sa dau vakamenemenei au, ni'u sa nona gone ni toko,
- ⁴ Sa dauvakavulici au ka tukuna tiko, "Na yalomu me maroroya na noqu vosa, mo bula ni o sa dabe dei ena noqu i vakaro.
- ⁵ Mo yalomatua, mo kila deivaki sara! Kua ni guilecava se vuki tani mai na vosa ni gusuqu.
- ⁶ Kua ni vuki tani mai vei koya, e na qai maroroi iko dina o koya.
- ⁷ Sa ka levu dina na yalomatua, o koya oqo mo rawata mada na yalomatua, ena ka kece mo rawata, mo rawata na kila na ka.
- ⁸ Vakacerecerea na yalomatua, ena qai laveti iko cake o koya; ena kauta mai vei iko na dokai kevaka o sa vakamareqeta na yalomatua.
- ⁹ Ena vakaisalataki iko ena i rairai ni bula totoka; nai sala vakaiukuuku ena solia vei iko."
- ¹⁰ Rogoca na luvequ, taura na ka au sa tukuna, ena levu kina na veiyabaki ni nomu bula.
- ¹¹ Au sa vakavulica vei iko nai valavala ni yalomatua, au sa tuberi iko ki na sala vinaka.
- ¹² Ni o sa lako kina, o na sega ni vakataotaki, ni o sa cici, o na sega ni tacaqe.
- ¹³ Taura matua nai vakavuvuli, kua ni biuta, maroroya, ni sa nomu bula o koya.
- ¹⁴ Kua ni curuma na nodra sala na tamata ca, kua talega ni muria na nodra i valavala.
- ¹⁵ Tu vakadua ka vuki tani mai kina, ka lako sara yani.
- ¹⁶ Era na sega ni moce, me yacova ni ra sa cakava e dua na ka ca; era na sega ni moce me yacova ni ra sa vakabalea rawa e dua.
- ¹⁷ Era sa kania na madrai ni ca, ka gunuva talega na wai ni vakacaca.

- 18 Na nodra sala na dina sa vaka na siga e serau tu, sa rarama cake tiko ga, me vaka na siga e taucoko.
- 19 Na nodra i valavala na tamata ca, sa butobuto ga; era sa sega ni kila na cava e vakatarabetaki ira.
- 20 Na luvequ, mo vakanamata ki na noqu vosa; vakatu daligamu ki na ka au sa tukuna.
- 21 Me ra kakua ni yali mai matamu, maroroya ena vu ni yalomu;
- 22 Sa ka ni bula vei ira sa kunea, sa bula talega ki na yagodra taucoko.
- 23 Maroroya vinaka na yalomu, ni sa lako mai kina na i vurevure ni bula.
- 24 Biuta tani na gusu tatakelokelo, na tebenigusu veve mo biuta tani sara mai vei iko.
- 25 Me rai tiko vakadodonu na matamu kei na yaloka ni matamu me rai tiko ki liu.
- 26 Lewa vinaka nai lakolako ni yavamu, ka me vakadeitaki talega na sala o muria.
- 27 Kua ni gole ki nai matau se ki nai mawi; kalawa tani na yavamu mai na sala ca.

CHAPTER 5

- N**a luvequ, mo vakanamata ki na noqu yalomatua; mo vakarorogo, kina ka au sa kila,
- 2 Mo taqomaka vinaka kina na lewa vinaka, ka maroroya na kila ka, na tebe ni gusumu.
- 3 Na tebenigusuna na yalewa i valavala ca, sa drodro ka kamikamica me vaka na oni, na gusuna sa sivia na kena dravidravia mai na waiwai dina;
- 4 Na kena i otioti sa gaga me vaka na duva, sa gata me vaka nai seleiwau bati rua.
- 5 Sa lako sobu ki na mate na yavana, ka sa tatakube matua toka ki Eli na nona i kalawa.
- 6 Kevaka o vakasamataka na nona bulaOsa sega ni tudei o koya, ka o sa sega ni kila.
- 7 Mo dou rogoci au mada ragone, Kakua ni gole tani mai na vosa ni gusuqu.
- 8 Lako tani vakayawa mai vua, kakua ni lako voleka ki na katuba ni nona vale,
- 9 De, o qai solia na nomu dokai vua tale e dua; kei na nomu veiyabaki vei ira na tamata ca.
- 10 De ra qai mamau na vulagi ena nomu i yau kei na nomu oca me nodra na kai tani;
- 11 O na qai tagi e muri, ni sa vesuki na yalomu kei na yagomu.
- 12 O na tukuna, "Au a cata nai vakavuvuli, na yaloqu talega sa bese ni vakadodonutaki!
- 13 Au sa sega ni via rogoca na vosa ni noqu qasenivuli, se me'u rogoca na vosa au a vakasalataki kina!
- 14 Au sa volekata sara na i cavacava ni ca, ena kedra maliwa nai soqosoqo levu."
- 15 Mo gunu wai ga mai na nomu i keli wai kei na wai drodro mai na nomu mata ni wai.
- 16 E dodonu li, me wasei yani na nomu mata ni wai, me drodro yani kina na wai ena veisalatu?
- 17 Rogoca, me nomu duadua ga, me kua ni nodra talega na vulagi.
- 18 Me vuavuai na nomu mata ni wai, ka mo rekitaka na watimu ni cauravou.
- 19 Me ka taleitaki ka matavinaka duadua vei iko o koya, na sucuna me sa vakamamautaki iko tikoga, ka mo ribariba tikoga ena nona veivakamareqeti.
- 20 Na cava tale mo vakamalaudetaki kina mai vua e dua na yalewa, se mokoti tale mai vua e dua tani na dauveicoriti?
- 21 Na nona i valavala kece e dua na tagane sa tu ena mata i Jiova, ka sa vakaraica vinaka

na nona i lakolako.

²² Sa soli ga vua na tamata me vaka na nona i valavala.

²³ Ena mate na tamata me vaka na nona lecaika, na levu ni nona lialia, sa lako sese kina.

CHAPTER 6

Kevaka o sa yalayala ena vuku ni kai nomu, ka sa veiyalayalati kei na kai tani,

² O sa na coriti ga ena vosa ni gusumu, o sa tauri ga ena vosa ni gusumu.

³ Cakava oqo na luvequ, ka mo sereki iko kina; o sa vesuki tu ena ligadra na nomu i tokani: lako ka vakamalumalumutaki iko, ka vakamamasu vei ira.

⁴ Mo kua ni moce, se, me bobo na matamu.

⁵ Mo vakabulai iko me vaka e dua na luve ni me ena ligai koya na dauvakasasa, me vaka e dua na luve ni manumanu vuka ena ligai koya na dau tudai.

⁶ Lako mada vei ira na qasivi o iko na vucesa, vulica na nodra i valavala mo yalomatua kina,

⁷ Sa sega na nodra i liuliu.

⁸ Sa vakarautaka na kena ena vula i katakata, sa kumuna na kena ena gauna ni tatamusuki.

⁹ Me cava soti mada na dede ni nomu moce, o iko na vucesa? O na yadra mai ena gauna cava?

¹⁰ Na moce, na sosovu, na roqo liga, na moce vakalevu.

¹¹ E na kauta mai vei iko na dravudravua me vaka na daubutako kei na nomu vinakata na ka me vaka na tamata i valu sa via vala.

¹² Na tamata sega ni yaga, na tamata ca, sa lako tu ka gusu ca tikoga;

¹³ Sa bobo vakamatai dua, sa vosa tiko na yavana, sa veidusi tiko ena nona i qaqalo;

¹⁴ Sa veve tiko na yalona ka sa ca talega na lomana, sa kaburaka talega na veileti.

¹⁵ E na lako vakasauri mai vua na ca, vakasauri talega ena lako mai na dredre, ka sega e dua me vakabulai koya rawa.

¹⁶ E ono na ka sa cata o Jiova, io e vitu na ka sa vakasisila e yalona:

¹⁷ Na mataviavialevu, na yame lasulasu, na liga sa vakadave dra tiko,

¹⁸ Na yalo sa nakita tiko na ka ca kei na yalo sa ciciva tiko na ca,

¹⁹ Na dutukutuku lasu kei koya sa kaburaka tiko na veileti.

²⁰ Na luvequ, maroroya na i vakaro nei tamamu, kua ni biuta nai vunau nei tinamã.

²¹ Vauca tikoga e lomamu, vesuka ki na domomu.

²² Ni o sa dau gade, ena tuberi iko; Ni o sa moce, ena maroroi iko; Ni o sa yadra, ena dau vosa vei iko.

²³ Nai vakaro sa cina Nai vunau sa rarama Na vakadodonutaki ni vakavuvuli sai vakasala ni bula,

²⁴ Mo maroroi mai na yalewa ca kei na nona vosa dauveitemaki.

²⁵ Kakua ni kauta ki yalomu na kena i rairai vinaka se mo vesuki ena rai ni matana.

²⁶ Vua na yalewa dautagane, na tagane sa vaka ga e dua na tiki ni madrai; na yalewa oqo ena vakacacana na nona ka kecega e vinaka na tagane.

²⁷ E rawa beka ni dua na tagane me biuta e lomaserena e dua na bukawaqa, me sega ni kama na nona sote?

²⁸ E rawa beka ni dua e butuka na qilaiso sa waqa tu me sega ni qesa na yavana?

- ²⁹ Sa vakakina o koya sa veimoceri kei na watina e dua tale; o koya sa tara na yalewa o ya ena beitaki koya tiko na yalona.
- ³⁰ E na sega ni cudruvi vakalevu o koya sa butako ni sa via kana dina, qai tobo;
- ³¹ Ia, ni sa tobo dina, e dodonu me vakavitutaka lesu na kenai sau ni ka sa kania, ena rawa sara ga ni yali kina na nona ka kece.
- ³² O koya sa kune vata kei na yalewa tani sa sega vua na kila ka dina; sa vakarusa tiko ga na yalona.
- ³³ Na mavoa kei na veibeci ena lakovi koya yani, kei na kena i rogorogo ena sega ni yali;
- ³⁴ Na vuvu sa vakavuna na cudru katakata kei na cudru kaukauwa ni dua na tagane vakawati; sa sega vua na veivosoti.
- ³⁵ E na sega ni vakadonuya e dua na ka ni veibuluti, se, me vakacegu ni sa mai soli vua nai solisoli loloma.

CHAPTER 7

- N**a luvequ, maroroya na noqu vosa, mei yau talei vei iko na noqu i vakaro.
- ² Maroroya nai vakaro mo bula, kei na noqu i vunau me vaka na loa ni mata.
- ³ Vesuka e na nomu i qaqalo, vola sara e lomamu.
- ⁴ Tukuna vua na yalomatua, "O iko na ganequ," tukuna vua na vuku, o iko na wekaqu voleka,
- ⁵ Me rawa ni rau maroroi iko mai vua na yalewa ca, mai vua talega na yalewa sa veidreti vakalevu na yamena.
- ⁶ Mai na katuba leka ni noqu vale, ni'u sa vakararai yani,
- ⁷ Ni'u sa rai yani mai na katuba cicila, Au sa raica e dua na cauravou, sa yalowai, Sa sega talega ni vakayalo.
- ⁸ Sa lako voleka ki nona tikina na dautagane oqo, sa muria sara na sala ki na nona vale
- ⁹ Ni sa yakavi mai, sa bogi, sa loaloa, ka sa butobuto.
- ¹⁰ E rau sa sota kei na yalewa oqo, sa vakaisulu ena kena i sulu, ka sa qaseqase sara na yalona.
- ¹¹ Sa domolevu ka murimuri lomana, sa sega ni tiko dei na yavana e vale.
- ¹² Sa dau tu vakalevu e tuba, ena saqata talega ni koro, sa wawa tu e na veitutu ni sala kecega.
- ¹³ Sa toboki koya, ka kisivi koya, na matana sa veivakaisini tiko, sa tukuna mai:
- ¹⁴ "Sa tu oqo vei au na veivinakati, ena siga oqo, au sa vakaio oti ki na ka kecega.
- ¹⁵ Au sa lako mai oqo, me daru mai sota, Au sa vakasaqarai iko tiko mai, oqo, daru sa sota sara.
- ¹⁶ Au sa samaka oti tu na noqu i davodavo, Sa vakaisulutaki oti ena lineni mai Ijipita.
- ¹⁷ Sa tu kina na ka boi vinaka, na mura, na aloi, na sinamoni.
- ¹⁸ Mai, daru mai lako ka veivakamarautaki, me yacova na mataka, me daru ia mada na veidomoni.
- ¹⁹ E yali mai vale o watiqu; e lako sara tu vakayawa;
- ²⁰ E kauta tu vakalevu nai lavo, ena qai lesu mai ena gauna sa lokuci oti."
- ²¹ E na vosa kamikamica koya, sa vaka io kina o koya, ena vosa veicavilaki sa rawati koya kina.
- ²² Vakatotolo, sa muri koya sara, me vaka na bulumakau sa kau me laki vakamatei, se,

me vaka na lialia ki na kena vale,

²³ Me yacova ni sa coba vua na gasau ni dakai, me vaka ga na nona marautaka na curuma na dai na manumanu vuka, sa sega ni kila, ni na kau tani kina na nona bula.

²⁴ O koya oqo mo ni vakarorogo kina vei au na luvequ, vakanamata ki na vosa ni gusuqu:

²⁵ Na yalomu me kua ni gole ki na nona sala mo kua ni sese kina ena nonai lakolako;

²⁶ Sa vakamavoataki ira e levu na tagane o koya, o ira kecega sa vakamavoataki mai vei koya, era sa tagane kaukauwa ka rogo.

²⁷ Na nona vale sa gaunisala ki Eli, sa lutu sobu tiko ga ki nai wasewase ni mate.

CHAPTER 8

Sa sega beka ni kaci tiko o yalomatua se kaila tiko o vuku?

² Sa tucake tu ena nona i tutu, ena vanua cecere, ena vanua sa sota kina na vei salatu.

³ Sa kacikaci mai matamata, ena i curucuru ni koro; ena i curucuru ni katuba:

⁴ "O iko, na tagane, au sa kaci, na kaci oqo ki vei ira na luvemuni.

⁵ O iko na yalowai, mo yalomatua mai, O iko na lialia, mo vuku ka kila ka mai.

⁶ Vakarorogo, au na cavuta na ka dina, Ni'u sa dolava na gusuqu, ena lako mai kina na ka dina;

⁷ Na gusuqu ena tukuna na dina; na ca kecega, me yali sara mai gusuqu.

⁸ Na vosa kecega ni gusuqu sa dodonu sara, sa sega kina na ca kei na veivakasesei.

⁹ Sa vinaka kecega vei ira sa vuku ka dodonu kecega vei ira na dau kila sara na ka.

¹⁰ E vinaka cake nai vakavuvuli mai na siliva, E vinaka cake na vuku mai na koula;

¹¹ Na yalomatua e vinaka cake mai na rupi, kei na ka kecega e vinakati, e sega ni vakatauvatani rawa kei koya.

¹² "Oi au na yalomatua kei rau sa tiko vata na yaloqaseqase, Au sa kila na ka e dau vakananumi.

¹³ Na rerevaki Jiova sai koya na cata na ca, na dokadoka, na viavialevu kei na sala ca kei na gusu ca, au sa cata.

¹⁴ Sa noqu nai vakasala, kei na yalomatua e taucoko; Oi au na vuku, sa tu vei au na kaukauwa levu.

¹⁵ Ena vukuqu, era veiliutaki kina na tui ka ra lewa kina na dau ni lewa.

¹⁶ Ena vukuqu, era veiliutaki kina na veiliutaki ka era lewa e vuravura.

¹⁷ Au sa lomani ira era sa lomani au, ka kunei, mai vei ira sa vakasaqarai au.

¹⁸ Na sautu kei na dokai sa tiko vata kei au, nai yau e levu sara kei na yalododonu.

¹⁹ Na vuaqu e vinaka cake mai na koula, Na noqu i yau e vinaka sara, mai na siliva.

²⁰ Au sa liu tiko mai na sala ni yalododonu, Au tu talega ena sala ni lewa dodonu,

²¹ Me'u vakavuna kina na nodra vutuniyau o ira sa lomani au, me'u vakatawana tikoga kina na nodra i lololo.

²² "Au sa nei Jiova ni se qai tekivu na nona i lakolako. Ni se bera mada ga ni tekivu na nona cakacaka.

²³ Au sa vakadeitaki mai na sega ni mudu, mai na i vakatekivu, ni se bera ni dua na vuravura.

²⁴ Ni se bera na titobu, au sa kau cake mai, ni se bera talega nai vurevure sa sinai ena wai, au sa tiko oti.

²⁵ Ni se bera na veiulunivanua, na veidelana au sa tiko oti;

- ²⁶ Ni se bera na vanua kei na kena buca, na curu ni soso,
- ²⁷ Ni sa vakarautaka na lomalagi, au sa tiko mai kina,
- ²⁸ Ni sa vakatikora na vei o ni lomalagi, au sa tiko mai kina, sa vakaukauwataka talega nai vurevure ni titobu,
- ²⁹ Sa biuta nai yalayala ni wai, sa sega ni sivia nai yalayala na wai ena vuku ni nona lewa, sa makataka talega na yavu kei vuravura,
- ³⁰ Au sa tiko e yasana me vaka na dau tulituli vinaka, au sa nona ka rekitaki ena veisiga, ka mamarau tiko e matana,
- ³¹ Reki tikoga ena nona vuravura sa lala tu, na noqu marau sa tikoga vei ira na luve ni tamata.
- ³² "O koya oqo, dou vakarorogo kina vei au na luvequ, sa kalouvinaka o koya sa maroroya na noqu sala.
- ³³ Rogoca nai vakavuvuli mo yalomatua, kua ni besetaka.
- ³⁴ Sa kalouvinaka o koya sa vakarorogo vei au, sa vakararai tiko ena noqu matamata ena veisiga, sa wawa tiko ena mata ni noqu katuba.
- ³⁵ O koya sa kunei au, sa kunea na bula, ka sa taleitaki koya o Jiova;
- ³⁶ O koya sa cala vei au, sa vakacacana na yalona, O ira sa cati au, era sa lomana na mate."

CHAPTER 9

- N**a yalomatua sa tara cake na nona vale, sa taya oti na kena duru e vitu;
- ² Sa vakamatea na kena manumanu, sa ulia oti na kena waini, sa vakarautaka oti talega na kena teveli.
- ³ Sa talai ira yani na dauveiqaravi, Sa daukaci ena vanua cecere ni veikoro,
- ⁴ "O koya sa yalowai, gole mai ki ke!" vei koya sa sega vua na kila ka, tukuna vua,
- ⁵ "Lako mai, mai kana madrai mai gunuva na waini au sa vakarautaka.
- ⁶ Biuta na lialia mo bula, lakova na sala ni vuku.
- ⁷ "O koya sa vakadodonutaka na lialia, ena vakamaduataki: kei koya sa vunauca na tamata ca sa vakacacani koya ga.
- ⁸ Kua ni vunauca na dauveivakalialiai, de qai cati iko; vakadodonutaka na tamata yalomatua, ena lomani iko.
- ⁹ Solia nai vakasala vua na tamata yalomatua, ena yalomatua sara. Vakavulica na tamata dina, ena tubu cake na nona kila ka.
- ¹⁰ "Na rerevaka na Kalou, sai vakatekivu ni yalomatua, na kila na ka Tabu sai koya na vuku.
- ¹¹ E na vukuqu, ena levu kina na nomu veisiga kei na yabaki ni nomu bula ena vuqa mai.
- ¹² Kevaka o sa yalomatua, sa nomu ga, kevaka o sa lialia, o na tauca ga o iko." Na Nona Sala Na Yalowai
- ¹³ Na yalewa lialia sa domolevu; sa yalowai ka sega na ka e kila.
- ¹⁴ Sa dabe tiko ena katuba ni nona vale, ena i dabedabe e cere i cake ena veiyasa ni koro,
- ¹⁵ Me dau kacivi ira sa lako tu, sa lako tu vakadodonu ena nodra i lakolako";
- ¹⁶ "O koya sa yalowai me lako mai ki ke," vei koya sa sega na ka e kila, sa tukuna vua,

¹⁷ "Sa kamikamica na wai butakoci, na kana vuni sa rui vinaka."

¹⁸ Sa sega ni kila o koya na yalowai, ni ra sa tu mai kea na tamata sa mate oti, kei ira kecega sa lako tiko yani kina, era sa tiko ena titobu kei Eli.

CHAPTER 10

Na gone yalomatua sa vakamarautaka na tamana, ia, na gone lialia sa ka ni rarawa vei tinana.

² Na nodra i yau na tamata ca, sa sega ni yaga ena dua na ka, Ia, na yalododonu sa veisereki mai na mate.

³ O Jiova sa sega ni vakatara me ra via kana na yalododonu, ia, sa kauta tani na nodra gagadre na tamata ca.

⁴ O koya sa cakacaka vata na tamata vucesa ena dravudravua mai, ia na ligana na gugumatua ena vutuniyau kina.

⁵ O koya sa kumukumuni ena vula i katakata sa tamata yalomatua, o koya sa moce ena gauna ni tatamusuki sa tamata dauveivakamaduataki.

⁶ Na veivakalouvinakataki sa tiko e uludra na yalododonu, ia, na veivakasaurarataki sa sogota na gusudra na tamata ca.

⁷ Na nodra vakananumi na yalododonu sa veivakavinakataki, ia, na yacadra na tamata ca ena yali yani.

⁸ Na yalomatua ena ciqoma nai vakaro, na tamata vakagonegonea ena bale.

⁹ O koya sa lako vakadodonu tiko sa doudou, o koya sa lako vakaveve ena kilai.

¹⁰ O koya sa daubobo mataidua, sa dau vakavuvala, o koya sa vakagonegonea ena bale.

¹¹ Na gusudra na yalododonu sai vurevure ni bula, Na ca kecega sa sinal ena gusudra na tamata ca.

¹² Na yalo ca sa vakavuna na veileti, Na loloma sa ubia nai valavala ca kecega.

¹³ Na yalomatua sa kune ena tebe ni gunusa na vuku, Na kuita sa tau ki dakuna na yalowai.

¹⁴ Na yalomatua sa binia cake na vuku, Na gusuna na lialia sa voleka kina veivakarusai.

¹⁵ Na nona i yau na vutuniyau, sa nona koro kaukauwa; Na dravudravua sa vakarusai ena nona dravudravua.

¹⁶ Na nona oca na yalododonu sa kauti koya ki na bula, Nai sau ni tamata ca nai valavala ca

¹⁷ O koya sa maroroya nai vakavuvuli, sa tiko ena sala ni bula, o koya sa bese ni vakavulici, sa lako sese tikoga.

¹⁸ O koya sa vunia tiko na ca, sa tamata lasulasu, o koya sa vakaucaca tiko, sa tamata lialia.

¹⁹ Ni sa levu na vosa, sa sega ni yali na i valavala ca, o koya sa qarauna na gusuna, sa yalomatua.

²⁰ Na yamena na yalododonu, sai yau talei, Na yalona na tamata ca, sa sega ni yaga.

²¹ Na tebe ni gusuna na yalododonu sa vakania na lewe vuqa, Era sa mate ga na lialia ni sa sega na yalomatua.

²² Na veivakalouvinakataki i Jiova sa veivakavutuniyautaki, sa sega ni vakuria na rarawa.

²³ Na caka ca sa vaka na qito vua na lialia, Ia, na tamata sa kila na ka sa yalomatua.

²⁴ Na nona rere na tamata ca ena lakovi koya mai, Na nona gagadre na yalododonu, e na

vakadonui.

²⁵ Ni sa lako mai na covulaca, ena yali na tamata ca, Na yalododonu sa dua na nona yavu sa sega ni mudu.

²⁶ Me vaka na wai wiwi ki na bati kei na kubou ki na mata, Sa vaka kina na vucesa vei ira sa veitalai.

²⁷ Na rerevaki Jiova,, sa vakabalavutaka na veisiga ni bula. Na nodra yabaki na tamata ca e na vakalekalekataki.

²⁸ Na vakanuinui ni yalododonu sai koya na nona marau, Na nodra nanamaki na tamata ca sa rusa laivi.

²⁹ Na sala nei Jiova sa kaukauwa vei ira na dodonu sara, Na veivakarusai vei ira sa dau cakava na ka ca.

³⁰ E na sega ni yavalati na yalododonu, o ira na tamata ca era na sega ni taukena na vanua.

³¹ Na gusuna na yalododonu sa kauta mai na yalomatua, ia na gusu daveivakaisini ena musuki tani.

³² Na tebenigusuna na yalododonu e na kila na ka sa ciqomi, Ia, na gusuna na tamata ca sa tukuna ga na ka ca.

CHAPTER 11

Nai vakarau e lasulasu, sa ka vakasisila vei Jiova: Nai vakarau e donu, sa ka e taleitaka vakalevu o Koya.

² Na viavialevu kei na madua, e rau sala vata, ia, na yalomatua sa nodra na yalomalumalumu.

³ Na nodra dina na yalododonu, ena tuberi ira, Na nodra sega ni dina na talaidredre ena vakarusai ira.

⁴ Sa sega ni yaga nai yau, ena siga ni cudru, Ia na yalododonu sa veivakabulai mai na mate.

⁵ Na nodra dodonu na sega/cala ena tuberi ira ena sala, ia na tamata ca ena bale ga, ena vuku ni nona malumalumu.

⁶ Na nodra yalododonu na dodonu ena vakabulai ira, o ira na tamata sega ni dina ena tauri ira ga na nodra gagadre ca.

⁷ Ni sa mate na tamata ca, na nona nanamaki kece ena vakarusai, kei na ka e nuitaka, ena yali yani.

⁸ Sa vakabulai mai na nona leqa na yalododonu, na leqa o ya, sa lako vua na tamata ca.

⁹ Na gusu dau veivakaisini sa vakacacana na wekana, Ia na vuku ga, sa vakabulai koya na yalododonu.

¹⁰ Ni sa lako vakavinaka tiko vei ira na yalododonu, sa marau na koro taucoko; ni ra sa bale na tamata ca, sa levu na kaikaila.

¹¹ Na nodra veivakalouvinakataki na yalododonu sa laveti kina na koro, ia, sa vuaviritaki tale na koro ena gusudra na tamata ca.

¹² O koya sa sega vua na yalomatua, sa vakacacana na wekana, ia, na tamata vuku ena qarauni koya.

¹³ Na tamata daotalanoa, ena tukuna na ka kecega e vunitaki, o ira na tamata yalodina era na vunia na ka.

¹⁴ Era na bale na tamata kevaka era sa sega ni vakasalataki; ia, ni sa levu na

daunivakasala, era na vinaka na tamata.

¹⁵ O koya sa yalataki koya vua na kai tani, ena vakacacani koya vakai koya, Sa maroroi koya, o koya sa bese na veiyalayalati.

¹⁶ Na marama yalovinaka sa maroroya na nona dokai, Na turaga kaukauwa sa tu vua nai yau.

¹⁷ Na tamata yalovinaka, sa caka vinaka ki na yalona, Na tamata cudrucudru, sa vakacacana na yagona.

¹⁸ Na tamata ca sa cakava na cakacaka ni veivakaisini, Na tamata sa kaburaka na yalododonu, sa na dua dina na kenai sau vinaka.

¹⁹ Na yalododonu sa veiliutaki ki na bula, o koya sa ciciva na ca, sa ciciva tiko na mate.

²⁰ Na yalovakatani, sa cata na Kalou, Na sega ni cala, sa ka e taleitaka na Kalou.

²¹ E dina ni ra sa to vata na tamata ca, era na totogitaki vakaidina ga, na nodra kawa ni mataka na yalododonu ena vakabulai.

²² Me vaka na mama koula ena ucu ni vuaka, sa vakakina na yalewa vinaka sa sega vua na yalomatua.

²³ Na gagadre ni yalododonu sa vinaka ga, ia, na nanamaki ni tamata ca sa ca ga.

²⁴ Sa dua na tamata sa veisoliyaka na ka, io, sa levu cake ga na ka e tu vua. Sa dua tale na tamata sa maninitaka na ka, io, sa levu cake ga na nona dravudravua.

²⁵ Na yalo sa dausolisoli, sa na vakavutuniyautaki, o koya sa vakabulabulataka, ena vakabulabulataki talega.

²⁶ Na tamata, era na rukaki koya sa yalocataka me solia nai tei, na kalouvinaka sa lako kina ului koya sa volitaka.

²⁷ O koya sa vakasaqara matua na ka vinaka, ena kunea na veitokoni, na leqa ga ena lakovi koya sa goleva na ca.

²⁸ O koya sa vakararavi ki na nona i yau, ena bale, o ira na yalododonu era na seraka ka vuavuai me vaka na kau bulabula.

²⁹ O koya sa dau vakatubu leqa ena loma ni nona vale ena tamusuka na cagi, O ira na lialia, era na bobula nei koya sa yalomatua ena yalodra.

³⁰ Na vua ni yalododonu sa vunika ni bula, kei koya sa siwata rawa na yalo sa tamata yalomatua.

³¹ Kevaka era sa saumi vakadodonu na yalododonu e vuravura ogo, qai vakacava li, o ira na tamata ca kei ira na tamata i valavala ca.

CHAPTER 12

O koya sa lomana nai vakasala, sa lomana na vuku, o koya sa cata na veivakadodonutaki, sa tamata lialia.

² Na tamata vinaka, sa tokoni tiko mai vua na Kalou, Na tama sa vaka vu ca tiko, ena sogoti koya o Jiova.

³ Na tamata sa sega ni tauyavutaki ena caka ca, Na wakadra na yalododonu, ena sega ni yavalati rawa.

⁴ Na yalewa vinaka, sai sala talei i watina, Na yalewa sa kauta mai na madua, sa vaka nai vakavuca ni sui vei watina.

⁵ Na nodra nanuma na yalododonu sa dina sara, ia na nodra i vakasala na tamata ca, sa ka ga ni veivakacalai.

⁶ Na nodra vosa na tamata ca sa vaka, "Vuni lo me vakadavedra," Ia na gusudra na

dodonu sara sa ka e veivakabulai.

⁷ E ra sa vuaviritaki na tamata ca, ka, ra sa yali yani, Sa tudei ga na nodra vale na yalododonu.

⁸ E na vakalavelaveti na tamata me vaka na nona yalomatua, Na tamata yalo ca, ena beci.

⁹ Sa vinaka o koya sa beci ka sa dua tiko na nona veiqaravi, Sa ca o koya sa dau vakadokadokai ka sa sega na kena kakana.

¹⁰ Sa daunanuma na nona manumanu na yalododonu, Na nona yalo loloma na tamata ca na yalo ca.

¹¹ O koya sa daucakacakataka na nona qele sa kune kakana O koya sa daulako tu ga sa sega na ka e kila.

¹² Na tamata ca sa kocova na ka sa rawata na tamata yaloca. Na waka tu ni yalododonu sa solia mai na vuana.

¹³ Na tamata ca sa vesuki koya na ca ni gusuna, Na tamata yalododonu ena lako sivia na leqa kecega.

¹⁴ E na mamau na tamata ena ka vinaka, mai na vua ni gusuna, Na vua ni cakacaka ni ligana, ena saumi ga vua.

¹⁵ Na sala ni tamata lialia, sa dodonu ga e matana, O koya sa rogoca nai vakasala sa yalomatua.

¹⁶ Na cudru ni tamata lialia sa kilai vakarawarawa, Na yalo qaseqase sa ubia na ka kece ga.

¹⁷ O koya sa tukuna na ka dina, sa vakaraitaka na ka dodonu. Sa veivakaisini nai vakadinadina lasu.

¹⁸ Sa vosa e dua me vaka sa veisua ena i sele, Na yamedra na yalomatua sa vakadewataka na bula.

¹⁹ Na tebenigusu dina sa vakadeitaki vakadua, Na yame lasulasu sa ka ga ni gauna lekaleka.

²⁰ Na veivakaisini sa tu e lomadra na daucakava na ka ca, o ira na dauniveivakasalataki ki na sautu, e ra sa reki tikoga.

²¹ Sa sega na leqa levu me lako siviti ira na yalododonu, o ira na yaloca, era na vakasinaiti ena ca.

²² Na tebenigusu lasulasu sa cata o Jiova, o ira sa cakacaka vakadodonu sa ka rekitaki vei Koya.

²³ Na tamata yaloqaseqase, sa vunitaka na ka e kila, Na tamata lialia sa tukuna ga na nona lialia.

²⁴ Na ligadra na yalomatua ena veiliutaki Na tamata vucesa ena vakaukauwataki me cakava na ka.

²⁵ Na oca sa vakavuna na loma ocaoca, Na vosa vinaka sa vakavuna na marau.

²⁶ Na yalododonu me digitaka vakavinaka na nona i tokani, Na nona i valavala na tamata ca e dau veivakacalai.

²⁷ Na tamata vucesa sa sega ni tavuna na ka sa vakasasataka mai. Na mamakutu sai tokani vinaka sara.

²⁸ Na nodra sala na yalododonu na bula sa sega na mate ena nodra sala.

CHAPTER 13

Na gone yalomatua sa rogoca na vosa i tamana, Na gone lialia sa sega ni via kila na veivunauci.

² E na kana vinaka na tamata ena vuku ni vosa ni gusuna, Sa vakania na i valavala kaukauwa, na yalo ni tamata sa sega ni dina.

³ O koya sa qarauna na gusuna, sa maroroya na yalona, o koya sa gusu levu, sa lako kina nona rusa.

⁴ Na tamata daukana, sa sega ni mamau, ni sa sega na ka e rawata, Na yalona na tamata mamakutu, ena vakavutuniyautaki.

⁵ Na tamata yalododonu sa cata na lasu, Na tamata ca sa vakasisila ka sa dau kune madua.

⁶ Na yalododonu sa maroroya na nodra sala na sega cala, Na caka ca sa vuaviritaka na tamata i valavala ca.

⁷ Sa dua sa vakavutuniyautaki koya, ia sa sega vua na ka.

⁸ Nai vesu ni nona bula na tamata, o ya nai yau sa tu vua, Na dravudravua sa sega ni via rogoca na veivunauci.

⁹ Na rarama ni yalododonu na reki. Na cina ni tamata ca e na boko laivi.

¹⁰ Na dokadoka ena vakavuna na veileti, Na veirogorogoci e tukuna na yalomatua.

¹¹ Na i yau e rawa vakailawaki, e na yali yani, o koya sa rawata na i yau ni sa cakacaka vakaukauwa, e na rawata sara vakalevu nai yau.

¹² Sa tauvimate na yalo ni sa berabera tiko mai na ka sa nuitaki, Sa vunikau ni bula ni sa sotavi na gagadre.

¹³ E na vakarusai o koya sa cata na vosa, Ena sautu o koya sa rerevaka nai vakaro.

¹⁴ Na nona i vunau na yalomatua sa i vurevure ni bula, mo lako tani kina mai nai cori ni mate.

¹⁵ Na veikilai vinaka sa rawa kina na veitokoni, Na nona sala na tamata sega ni dina sa rui dredre.

¹⁶ Na yalo qaseqase e na cakacaka me vaka na nona vuku, Na lialia ena vakaraitaka ga na nona lialia.

¹⁷ Nai talai ca, ena vakaleqai ena nona leqa, Nai talai vinaka, sa kauta mai na bula.

¹⁸ Na dravudravua, na madua, ena lako mai vei koya sa cata ni vakadodonutaki, o koya sa tiko malua, ni sa vunauci, e na dokai.

¹⁹ Ni sa vakayacori na ka sa vinakati, sa kamikamica ki na lomada, Sa ka ca vua na lialia, me lako tani mai na ca.

²⁰ O koya sa i tokani kei na yalomatua, ena yalomatua mai, o koya sai tokani kei na lialia, e na vakarusai.

²¹ Na ca sa ciciva nai valavala ca, Na vinaka e na saumi vei koya na yalododonu.

²² Na tamata vinaka sa vakarautaka nai votavota vei ira na makubuna, Nai yau ni tamata ca, sa maroroi ga me nodra na yalododonu.

²³ Sa levu na kakana sa tu ena nodra qele sega ni teivaki na dravudravua, Sa levu ga na benu, ni sa sega na lewa vinaka.

²⁴ O koya sa sega ni vakayagataka na kuita, sa cata na luvena O koya sa lomana na luvena, sa kuitataka ni vakavulica.

²⁵ Sa kana na yalododonu, ka sa vakacegui na yalona, Sa kana na tamata ca, sa qai lala ga vakalevu na ketena.

CHAPTER 14

Na yalewa yalomatua sa tara cake na nona vale, Na yalewa yalowai sa basuka sobu ena ligana.

² O koya sa lako vakadodonu tiko, sa rerevaki Jiova, O koya sa sese na nona i lakolako, sa cati Jiova.

³ Na gusuna na lialia sa nona kau ni veikuitataki na dokadoka, Na gusuna na yalomatua sa veimaroroi.

⁴ Sa savasava na loma ni bai, kevaka sa sega na bulumakau, Sa levu na vuata ena kaukauwa ni bulumakau.

⁵ Nai vakadinadina sa sega ni lasu, Sa lasu nai vakadinadina dau lasu.

⁶ Na lialia sa vakasaqara na yalomatua, ka sa sega ni kunea, Na kila ka sa rawarawa veikoya sa vakasaqara.

⁷ Lako tani mai vua na tamata lialia, ni o sa sega ni raica mai vua na vosa me kilai kina na ka.

⁸ Na yalomatua ni yaloqaseqase, o ya mo kila vinaka na nona i valavala, Na yalowai ni lialia na veivakaisini.

⁹ Na lialia sa vakaqitora nai valavala ca, Vei ira na dodonu sara sa tu kina na veitokoni.

¹⁰ Na yalo sa kila vakai koya ga na nona leqa, na vulagi sa sega ni wasea na ka e rekitaka.

¹¹ Na nona vale na tamata ca ena vuaviritaki, Na nona vale laca na yalododonu ena seraka tu ga.

¹² Sa dua na sala sa rairai dodonu vua na tamata, Na kena i tinitini na sala ni mate.

¹³ Sa marau tiko e tuba, ia, sa rarawa tiko e loma. Sai tinitini ni marau, na rarawa.

¹⁴ O koya sa vakasukasuka tiko na lomana, ena vakasinati koya ga vakai koya. O koya sa vinaka ka toso tiko ga ki liu, ena vakasinaiti ka vakacegui mai cake.

¹⁵ Na yalowai sa vakabauta na vosa kecega, Na yaloqaseqase sa vakaraica vinaka na nona i kalawa.

¹⁶ Na yalomatua sa rere, ka lako tani mai na ca, Na yalowai sa cudru, ka sa via vakaraitaki koya.

¹⁷ O koya sa totolo ni cudru, sa vuki vakalialia, O koya sa ca na nona i naki, sa cati vakalevu.

¹⁸ Na yalowai sa taukena na lialia, Na yaloqaseqase sa vakaisala ena vuku.

¹⁹ Na ca ena cuva e matana na vinaka, Na tamata ca ena cuva e matana na tamata dodonu.

²⁰ Sa cati vakalevu na dravudravua, mai vei ira sara mada ga na tiko vata kei koya, Sa vinakati vakalevu ga na vutuniyau, ka sa lewa na nona i tokani.

²¹ O koya sa cata na wekana, sa valavala ca, O koya sa lomana na dravudravua, sa marau vakalevu.

²² E sega li ni ra dau lako sese na tamata sa nakita na ka ca?

²³ Sa yaga na daucakacaka, ia na vucesa sa veituberi ga ki na dravudravua.

²⁴ Na nodra i sala na yalomatua, nai yau, Na nodra i sakisaki na lialia na yalowai.

²⁵ Nai vakadinadina daudina e vakabula na yalo, Nai vakdinadina dauveivakaisini, sa lasulasu.

²⁶ Na rerevaki Jiova, sa tu kina na vakararavi e tudei, sa dua kina na nodra i drodro na luvena.

- ²⁷ Na rerevaki Jiova, sai koya nai vurevure ni bula, me da dro tani mai nai cori ni mate.
- ²⁸ Na tui sa dokai ena soqoni levu ni tamata, Na ravouvou sa sega ni kilai ni sa sega na tamata.
- ²⁹ Sa tamata vuku o koya sa beraberani cudru, Sa tamata yalowai o koya sa yalo totolo.
- ³⁰ Na yalovinaka sa ka e bula kina na yago, Na yalo ca sa vuca kina na sui.
- ³¹ O koya sa vakasaurataka na dravudravua sa beca ka viavialevu vei koya na dauniveibuli. O koya sa yalololoma vua na dravudravua sa dokai koya sa dauniveibuli.
- ³² Na tamata ca sa kau tani ena vuku ni nona caka ca, Na tamata yalododonu sa dua na nona i drodro mai na mate.
- ³³ Na yalomatua sa kune vakacegu tiko kina o koya sa tu vua na vuku. Na veika sa tiko e lomana na tamata lialia ena kilai ga.
- ³⁴ Na yalododonu sa vueta cake na vanua. Na i valavala ca sa cemuria tani na ka vinaka.
- ³⁵ Na nona veitokoni na Kalou sa tu ga vei ira nona tamata Na cudru e vakalou sa nona na tamata e dauvakavuna na madua.

CHAPTER 15

- N**a vosa vakamalua sa cemuria tani na cudru katakata, Na vosa vakaukauwa sa vakacaudreva na cudru.
- ² Na yamedra na yalomatua sa vakayagataki vakavuku, Na gusudra na yalowai sa sovaraka na lialia.
- ³ Na mata i Jiova sa tiko ena veiyasana kecega, Sa vakaraica tiko na vinaka kei na ca.
- ⁴ Na vosa vinaka sa vunika ni bula, Na vosa vakatani sa voroka na yalo.
- ⁵ Na lialia sa cata nai vakasala i tamana, O koya sa ciqoma na veivakadodonutaki sa yaloqaseqase.
- ⁶ Ena nodra vale na yalododonu sa tu kina nai yau, Na nodra i lavo na tamata ca sa tu kina na leqa.
- ⁷ Na tebenigusuna na yalomatua sa kaburaka na vuku, Sa sega ni vaka koya na yalodra na lialia.
- ⁸ Na i soro ni tamata ca sa ka vakasisila ena mata i Jiova, Na nodra masu na yalododonu sa ka taleitaki Vua.
- ⁹ Na nodra sala na tamata ca sa ka vakasisila ena mata i Jiova, Sa lomani ira ga sa muria na yalododonu.
- ¹⁰ E ra na kuita vakararawa o ira sa biuta na sala, E ra na mate, o ira sa cata ni vakadodonutaki.
- ¹¹ O Eli kei na Veivakarusai e rau sa tu ruarua ena mata i Jiova, Sa qai vaka cava li na yalodra na luve ni tamata.
- ¹² Na lialia sa cata me vakadodonutaki koya e dua, se me na lako o koya ki na nodra tikina na vuku.
- ¹³ Na yalo mamarau sa vakarairavakataka nai rairai ni tamata, Na yalo rarawa sa vakavorotaka na yalo.
- ¹⁴ Na yalo koya sa vuku ena vakasaqara na kila ka, Na gusu i koya na lialia sa kana tiko ena dauveivakalialiai.
- ¹⁵ Na nodra siga kece na vakararawataki sa ca ga, O koya sa marau tiko na yalona, sa kana ka marau tu.

- ¹⁶ Sa vinaka ni lailai na ka, ni sa tu vata na rerevaki Jiova, Sa ca nai yau levu ni sa tu vata na veileti.
- ¹⁷ Sa vinaka na kana rourou ena vanua sa tiko kina na veilomani, Sa ca na kana bulumakau ena vanua sa tiko kina na veileti.
- ¹⁸ Na tamata cudrucudru sa vakauqeta na veileti; Na tamata malua ka berabera ni cudru sa vakadaroya na veileti.
- ¹⁹ Na nodra sala na vucesa sa vaka na vanua sonisoni, Na nodra sala na yalododonu sa dodonu sara na kena salatu.
- ²⁰ Na gone yalomatua sa vakamarautaka na tamana, Na gone yalowai sa vakararawataki tinana.
- ²¹ Na reki, sa ka lialia vua sa sega ni vakayalo na nona rai, Na tamata vuku sa lako vakadodonu tiko.
- ²² Ni sa sega na bose, sa sega ni yaco na ka. Sa dau yaco na ka ni ra sa lewe levu na daubose.
- ²³ Sa vakamarautaka na tamata na i sau ni taro ni gusuna, Sa vinaka ga na vosa e vosataki taudonu!
- ²⁴ Na sala ni bula sa liwavi koya cake na yalomatua, me rawa ni gole tani mai eli sa tu mai ra.
- ²⁵ O Jiova ena vakarusa na nodra vale na dokadoka, ena vakadeitaka na nodra i yalayala na yada.
- ²⁶ Na nodra vakanananu na tamata ca sa ka vakasisila, Na nodra vosa na savasava sa ka e veivakacegui.
- ²⁷ O koya sa kocova nai yau sa vakacacana na nona vale vakataki koya. O koya sa cata na veivaqumi ena bula.
- ²⁸ Na yalo i koya na yalododonu, sa vulica me dau sauma vakacava, Na gusu i koya na tamata ca, sa vosa ca tikoga.
- ²⁹ O Jiova sa yawa mai vei ira na tamata ca, O Jiova sa rogoca na nodra masu na yalododonu.
- ³⁰ Na rarama ni mata sa vakamarautaka na yalo, Nai tukutuku vinaka sa vakabulabulataka na uto ni sui.
- ³¹ Na daliga sa rogoca na veivakadodonutaki kina bula, E na tiko vata kei ira na yalomatua.
- ³² O koya sa bese ni vakavulici, sa besetaka na yalona dina.
- ³³ Na rerevaki Jiova sai koya nai vakavuvuli ki na yalomatua, Ni se bera na dokai, sa liu na yalomalumalumu.

CHAPTER 16

Na vakarautaki ni yalo sa nona na tamata, Ia, nai sau ni taro mai na yame ni tamata sa mai vei Jiova.

² Na sala kece ni tamata sa dodonu sara e matana, Ia, na Kalou sa vakarautaka na yalo ni tamata.

³ Biuta vei Jiova na nomu cakacaka kecega, Ena vakadeitaki na nomu vakanananu kecega.

⁴ Sa cakava o Jiova na ka kecega o Jiova me nona, Ia, o ira mada ga nai valavala ca, era na rusa laivi yani.

- ⁵ O ira vakayadua na tamata dokadoka, era sa ka ca sara vei Jiova; e dina nira na veitovaki, ia sa sega ga ni dua ena dro bula.
- ⁶ Ena yalododonu kei na dina, na bulubulu sa dau caka ni sa dua tiko na caka cala; Na rerevaki Jiova, sa dro tani kina na tamata mai na ca.
- ⁷ Na tamata e na vakalomavinataka na Kalou, ni sa cakava na tamata na ka me rau veivinakati kina kei na nona meca.
- ⁸ Sa vinaka na ka e lailai ni tiko vata na yalododonu mai na i lavo levu sa sega kina na dodonu.
- ⁹ Na yalo ni tamata sa tuvana na nona i lakolako, ia o Jiova sa dusimaka na nona i kalawa.
- ¹⁰ E dina mada ga ke sa tiko e gusuna na tui na ka e vakalou, Na gusuna e sega ni dodonu me basuka na lewa.
- ¹¹ Na i vakarau bibi kei na i vakarau e veiraurau sa nei Jiova, nai vakarau kece sa tiko ena taga, sa nona cakacaka.
- ¹² Sa dua na ca levu kevaka era sa caka ca na tui baleta na i tikotiko vakaturaga sa tarai cake ena i valavala dodonu.
- ¹³ Na gusu ni valavala dodonu sa ka marautaki vei ira na tui, e ra marautaki koya sa dau vosataka na ka dina.
- ¹⁴ Nai tukutuku ni mate sa dau vakacudruya na tui, Na tamata vuku ena vakamarautaki koya.
- ¹⁵ Na rarama sa tiko e matana na tui sa dua na bula, na nona veitokoni sa vaka na vei o ni uca tau e muri.
- ¹⁶ E vinaka cake na yalomatua mai na koula! Na vuku me digitaki, mai na siliva.
- ¹⁷ Na sala rabailevu nodra na yalododonu sa i koya na dro tani mai na ka ca; O koya sa qarauna na nona i lakolako sa maroroya na yalona.
- ¹⁸ Ni liu na dokadoka, sa muri koya yani na rusa, Na yalo dauveibeci sa muri koya yani na beci.
- ¹⁹ Sa vinaka na yalomalua ka malumalumu; ka ca na mamarau ena dokadoka.
- ²⁰ O ira sa rogoca vakamalua na vosa, e ra na kunea na vinaka kei koya sa vakararavi vei Jiova sa kune marau tiko.
- ²¹ Na yalo sa matua tiko, e na vakatokai me qaseqase, Na kamikamica ni tebenigusu sa vakatubura na kila ka.
- ²² Na vuku sa i vurevure ni bula vei koya sa tiko vua. Na nodra vakadodonutaki na lialia sa ka lialia.
- ²³ Na yalodra na yalomatua sa vakavulica na gusuna ka sa vakuria na vuli ki na tebenigusuna.
- ²⁴ Na vosa vinaka sa vaka nai soso oni, sa kamikamica ki na yalo ka bula vinaka kina na yago.
- ²⁵ Na sala sa nanuma na tamata ni sa vinaka, na kena i cavacava na sala ki na mate.
- ²⁶ Na tamata sa daucakacaka, sa cakacaka ga me baleti koya, Na gusuna daukana sa vakacicivi koya tiko.
- ²⁷ Na tamata sa sega ni vakalou, sa kelia cake tiko ga mai na veika vakatevoro, na tebenigusuna sa buka caucaudre.
- ²⁸ Na tamata yalo vakatani sa kaburaka na veileti, kei na vakasolokakana sa tawase kina na veiwekani dina.
- ²⁹ Na tamata i valavala kaukauwa sa drete na wekana, kina sala e ca.

- ³⁰ Sa bobo mataidua me veilari ki na ka sa sega ni vinaka, sa dolava kina na gusuna ka sa kauta ga mai na ka ca.
- ³¹ Na ulu sika sai sala vakaiukuuku, kevaka sa kune ena nodra sala na yalododonu.
- ³² O koya sa berabera ni cudru, sa vinaka cake mai vua na tamata qaqqa kei koya sa lewa vinaka na yalona sa vinaka cake mai vei koya sa lewa na koro.
- ³³ Sa viritaki na madigi, ia na lewa ga sa mai vua na Kalou.

CHAPTER 17

Sa vinaka na kana vakamamada ka tiko malua, mai na Solevu ni kana magiti e tiko kina na veiqati.

- ² Na dauveiqaravi yalomatua sa susuga na gone sa vakamaduataki, ena wasei vua nai votavota sa biu tu ga me nodratou na veitacini.
- ³ Ena kuro sa vakatovolei kina na siliva, Ena lovo katakata sa vakatovolei kina na koula, Na Kalou duadua ga sa vakatovolea na yalo.
- ⁴ O ira na daucaqa ca, sa dau vakarorogo ga ki tebe ni gusu lasulasu: Na lasulasu ena vakarorogo ga vua na yame sa dauveicavilaki.
- ⁵ O koya sa vakacacana na dravudravua sa vakacacani koya sa Veibuli; o koya sa marautaka na veivakalolomataki ena sega ni galala mai na i totogi.
- ⁶ Na vakamakobuni, oqori na nodra i sala vakaiukuuku na qase, kei na nodra i ukuuku na gone sai ira na tamadra.
- ⁷ Nai tukutuku e vosataki vakamatua sa sega ni yaga vua na lialia, sa vaka talega kina na nona lasu na lasulasu sa sega ni yaga vua na turaga.
- ⁸ Nai solisoli loloma sa vatu taleitaki ki na matana o koya sa nona, ena vanua ga sa lako kina o koya, ena vuavuai.
- ⁹ O koya sa ubia na nona caka cala, sa vakasaqara me lomani, o koya sa vakaruataka na ca sa cakava, sa wasea na veiwekani dina.
- ¹⁰ Na veivunauci sa vinaka vua na tamata yalomatua, mai na drau na i vacu vua na lialia.
- ¹¹ Na tamata vakatevoro sa vakasaqara na talaidredre, o koya oqo na dau ni tukutuku ca, ena talai vei koya.
- ¹² Sa vinaka me sotava na pera sa yali na luvena, ka ca na lialia ena nona lialia.
- ¹³ O koya sa sauma vakaca na vinaka sa caka vua, ena sega ni yali mai nona vale na ca.
- ¹⁴ Na tekivu ni veivala sa vaka ga na kena sova yani na wai; o koya oqo mo kua ni vakavuna na veiba de qa tasova yani na veivala.
- ¹⁵ O koya sa vakadonuya na caka cala, O koya sa vakacala na caka dodonu, E rau sa ka vakasisila ruarua vei Jiova.
- ¹⁶ Ena ligana na lialia sa tiko kina nai sau ni yalomatua, ena vuku ni cava? Baleta ni sa sega ni kauwaitaka.
- ¹⁷ Nai tokani sa loloma ena gauna kecega, Ia, sa sucu na tacimu me vakadredretaka na loloma.
- ¹⁸ Na tamata lialia sa solia na ligana me ia na veiyalayalati, sa yaco mei vakadei o koya, vua na wekana.
- ¹⁹ O koya sa vinakata na talaidredre sa vinakata na veiba, kei koya sa vakaceceretaka na nona matamata sa vakasaqara na ka kecega e ca ka veivakarusai.
- ²⁰ O koya sa tiko vua na yalo e dauveivakaisini, ena sega ni kunea na vinaka, o koya sa tiko vua na yame vosavosa ca, ena lutu ki na ka kecega e ca.

- ²¹ O koya sa vakasucuma e dua na dauveivakacacani, sa vakayacora ga na nona rarawa, kei koya na tama ni dua na lialia, ena yali vua na reki.
- ²² Na yalo sa marau tiko sa ka vinaka, ka sa vaka na wainimate e solia na bula.
- ²³ Na tamata ca sa ciqoma nai solisoli ni veivaqumi e dakuna, me vakagolea tani kina na ka e dodonu.
- ²⁴ Na yalomatua sa raica rawa tiko o koya sa tiko vua na vuku, io, na matana na tamata lialia sa tiko ena i yalayala kei vuravura.
- ²⁵ Na gone lialia sa ka ni rarawa vei tamana ka sa ka ni veivakamaduataki vei tinana.
- ²⁶ Sa ka ca ni ra totogitaki na yalododonu, se me vakamavoataki e dua na turaga ena nona dinata na yalodina.
- ²⁷ O koya sa vuku sa qarauna na nona vosa, kei koya sa vuku sara sa tiko malua ga.
- ²⁸ Na lialia mada ga, sa wiliki vua me yalomatua kevaka sa tiko vaka malua.

CHAPTER 18

Na tamata dau murimuri lomana ena lako taudua tikoga; ka na dau cata na lewa vakayalomatua kecega.

- ² Na lialia ena sega ni rekitaka na vuku, Sa vakaraitaka tiko ga na ka sa tiko e lomana.
- ³ Ni ra sa lako mai na tamata ca, sa lako vata mai na veicoqacoqa; na veibeci sa salavata na vakabebe.
- ⁴ Na vosa mai na gusu ni tamata sa wai titobu; Nai vurevure ni yalomatua sa mataniwai drodro tikoga.
- ⁵ Sa sega ni ka vinaka na nodra vakaduiduitaki na tamata ca, se, na nodra vuaviritaki na yalododonu ena lewa.
- ⁶ Na tebenigusudra na lialia ena basika ga kina na veiba, na gusuna ena kaciva tikoga na i vacu.
- ⁷ Na gusuna na lialia, sa nona vakarusai, kei na tebenigusuna sai cori ni yalona.
- ⁸ Na nona vosa na daunivosa sa kanakana vaka na niuniu, sa kakana ki loma sara.
- ⁹ O koya sa vucesa vakalevu, e rau sa veitacini kei na dauveivakarusai.
- ¹⁰ Na yaca i Jiova sa kaukauwa ka cecere; era cici kina o ira na yalododonu ka ra sa vakabulai.
- ¹¹ Na nona i yau na vutuniyau sa nona koro kaukauwa, sa nanuma ga o koya ni sa bai cecere.
- ¹² Na yalo viavialevu sa muri koya na rusa, Na yalo vinaka sa muri koya na veidokai.
- ¹³ O koya sa sauma na taro ni se bera na taro, sa ka lialia ka veivakamaduataki vei koya.
- ¹⁴ Na yalo ni tamata sa dauveimaroroi ena gauna ni tauvimate, O cei beka sa rawa ni vosota na yalo sa kavoro oti?
- ¹⁵ Na yalodra na yaloqaseqase sa rawata na vuku kei na daligadra na yalomatua sa vakasaqara na kila ka.
- ¹⁶ Na nona i solisoli e dua na tamata, sa dolava vua na katuba, ka sa kauti koya mai ki vei ira na tamata rogo.
- ¹⁷ Na i matai ni tamata sa lako mai me vakamacalataki koya sa rairai dodonu sara, Me yacova ni sa lako mai e dua tale me vakadikevi koya.
- ¹⁸ Na vakawirimadigi sa vakamalumutaka na veisei, ka wasei ira vakayawa na qaqa.
- ¹⁹ Na tacida sa vakamavoataki na yalona sa dredre sara me rawai lesu ka rawarawa mo

rawa lesu e dua na koro.

²⁰ Sa vakamamautaki na tamata mai na vua ni gusuna; mai na vua ni tebenigusuna sa vakasinaiti kina o koya.

²¹ Na mate kei na bula sa rawa mai na kaukauwa ni yamemu, o ira sa taleitaka, era na kania na vuana.

²² O koya sa kunea na watina, sa kunea e dua na ka vinaka, sa rawata na veitokoni mai vei Jiova.

²³ Na tamata dravudravua sa dauvakamamasu, Na tamata vutuniyau sa dau vosa vakaukauwa.

²⁴ Na tamata sa vakaveiwekani me vinaka sara na nona veiwekani, Sa tiko ga e so era sa veiwekani vinaka sara mai vei ira.

CHAPTER 19

Sa vinaka na dravudravua sa vosa ka lako vakadodonu tiko, mai vei koya sa dauveicavilaki na tebenigusuna, ni sa lialia.

² Sa sega talega ni vinaka vua e dua me sega vua na kila na ka, sai valavala ca o koya sa vakatotolotaka na yavana.

³ Na lialia ni tamata sa vukica na nona i valavala ka sa yali tiko mai vakamalua na yalona vua na Kalou.

⁴ Nai yau sa vakavuna na veiwekani levu, ia na dravudravua sa wasea na tamata mai vua na wekana.

⁵ Na i vakadinadina lasu ena sotava dina na kenai totogi, o koya sa vosa lasu tiko ena sega ni dro bula.

⁶ E lewe levu era sa vakanamata ki na nodra veitokoni na turaga, na tamata era sa veiwekani ga kei ira sa dausolisoli.

⁷ O ira kece na tacina na dravudravua, era sa cati koya, sa vaka talega kina o ira na wekana ena nodra lako vakayawa mai vua! Ena tosovi ira yani ena vosa, era sa biuti koya ga.

⁸ O koya sa rawata na kila na ka sa lomana na yalona; kei koya sa maroroya na vuku sa kunea na vinaka.

⁹ Nai vakadinadina lasu sa waraki koya tikoga na kena i totogi, kei koya sa lasulasu ena rusa.

¹⁰ Na tiko vinaka sa sega ni yaga vua sa lialia, kei koya na bobula me liutaki ira na turaga.

¹¹ Na nona vakagalalataki e dua na tamata sa vakavuna na berabera ni cudru. Na nona vinaka sara sa raica sivia kina na caka cala.

¹² Na nona cudru na tui sa vaka na nona tagi vakadomoi levu na laioni. Na nona veitokoni na tui sa vaka na tegu ki na were.

¹³ Na gone lialia sa i vakavuca vei tamana, Na yalewa dauveiba sa vakatuturutaka na bula.

¹⁴ Na vale kei nai yau sa i votavota mai vua na tama, ia na yalewa qaseqase sa mai vua na Kalou.

¹⁵ Na vucesa sa veivakamocelututaki kei na tamata sa tu wale tu ga ena vakararawataki koya na via kana.

¹⁶ O koya sa maroroya nai vunau sa maroroya na yalona, o koya sa vakawaletaka na nona i lakolako ena mate.

- ¹⁷ O koya sa dau kauwaitaki ira na dravudravua sa soli ka tiko vua na Kalou, io, na Kalou ena solia lesu vua na ka sa dausolia.
- ¹⁸ Kuitataka na luvemu ni se tiko na vakanuinui, Kua ni dolavi iko ki na nona vakaloloma.
- ¹⁹ Na tamata dau cudru katakata ena togotitaki vakararawa, kevaka mo vakabulai koya, o na cakava tale.
- ²⁰ Rogoca nai vakasala ka taura na kena i vakamacala, mo yalomatua kina ena veisiga ni mataka.
- ²¹ Sa levu nai tuvatuva sa tu ena loma ni tamataOena tudei ga nai vakasala va Kalou.
- ²² Na cava e vinakati ena nona yalovinaka na tamata, ni sa vinaka na dravudravua mai na lasulasu.
- ²³ Na rerevaka na Kalou sa liutaki keda ki na bula, o koya sa tiko vua ena mamau tikoga, ka na sega ni sikovi koya na ka ca.
- ²⁴ Na tamata vucesa sa tonia kece na ligana ki na veleti ni kakana, ka na lailai ga ena biuta ki gusuna.
- ²⁵ Kuitataka na lialia, era na qaqarauni kina na tamata, vunauca na vuku ena kila kina e levu na ka.
- ²⁶ O koya sa vakalolomataki tamana ka cemuria na tinana, sa luve ni veivakamaduataki ka sa dau kauta mai na veivala.
- ²⁷ Ni sa tu vakadua na nomu rogoca nai vakasala na luvequ, o na lako sese mai na vosa e kilai kina na ka.
- ²⁸ Nai vakadinadina sa sega ni doka na lewa ka sa vakawaletaka, Na gusuna na daucaka ca sa kania nai valavala ca.
- ²⁹ Na lewa dodonu sa vakarautaki vei ira na dauvosavakacaca, kei na kuita sa tau ki dakudra na lialia.

CHAPTER 20

Na waini sa ka ni marau, na gunu e veiwakitaki Sa kauta mai na veivala, o koya sa vakasesei kina sa sega ni yalomatua.

- ² Na nona cudru katakata na tui sa vaka na laioni sa tagi vakadomoilevu; o koya sa vakavuna na nona cudru na tui, sa vakaivalavalacataki koya ga vakaiikoya.
- ³ Sa ka vinaka vua na tamata me kua ni veiqati tiko, ni sa rawarawa na kena tekivutaki na veivala.
- ⁴ Na daukana ena sega ni cukicuki ena vula i batabata, o koya oqo ena daukerekere kina ena gauna ni tatamusuki ka na sega ni rawata e dua na ka.
- ⁵ Nai veivakasalataki ki na yalo ni tamata sa vaka na wai titobu, na tamata vuku ena yavita mai.
- ⁶ E levu na tamata era na tukuna na nodra vinaka, ia, o cei ena kunea rawa na tamata dina?
- ⁷ Na tamata yalododonu sa lako voli ena nona yalodina; era sa vakalouvinakataki na luvena sa muri koya.
- ⁸ Na tui sa dabe tiko ena nona i tikotiko vakaturaga ni lewa, sa ceburaki ira na ca ena yaloka ni matana.
- ⁹ O cei sa rawa ni tukuna, "Au sa vakasavasavataka na yaloqu, Au sa savasava sara mai nai valavala ca"?
- ¹⁰ Nai vakarau bibi lasu, kei nai vakarau cala sa ca ruarua vei Jiova.

- ¹¹ Na gone mada ga sa kilai ena ka e cakava, se sa savasava ka dina.
- ¹² Na daliga sa vakarorogo kei na mata sa rai tiko, sa buli rau ruarua o Jiova.
- ¹³ Mo cata na daumoce de o na dravudravua kina, Mo dau cakacaka ga, o na mamau kina ena madrai.
- ¹⁴ "Sa sega ni vinaka ena dua na ka," sa tukuna na dauveivoli, ni sa lako yani o koya, sa ia na ka e dokadoka kina.
- ¹⁵ Sa levu na koula kei na rupi, ia na gusuna na tamata vuku sa veivatu talei sara.
- ¹⁶ Nai sulu sa veiyalayalatitaki kina na vulagi, sa vaka kina na nona yalayala na dauveitemaki.
- ¹⁷ Sa kamikamica na madrai sa rawa ena veivakaisini, Ni sa oti koya, sa sinai na gusuna ena Kerekere.
- ¹⁸ Sa dau yaco na ka sa nakiti ni sa caka na bosebose vata, na bosebose vata vakayalomatua sa valuti kina nai valu.
- ¹⁹ O koya sa dauveilakoyaki ka dautalanoa sa tukuna na ka vuni, mo kakua kina ni to vata kei koya sa sega ni tarova rawa na tebenigusuna.
- ²⁰ O koya sa rulaki tamana kei tinana, ena boko na nona cina ena butobuto loaloa.
- ²¹ Nai votavota sa rawati vakatotolo ena i vakatekivu, sa sega ni kalouvinaka ena kena i cavacava.
- ²² Kakua ni tukuna, "Ni o na sauma na ca"; Waraki Jiova, ena vakabulai iko o Koya.
- ²³ Na i vakarau lasulasu sa ka ca sara vei Jiova, Na lasulasu ni vakarau sa sega ni vinaka.
- ²⁴ Na nona i kalawa na tamata sa mai vua na Kalou; Ena kila rawa vakacava na tamata na nona i lakolako?
- ²⁵ Sa dua na i cori levu kevaka sa okata na ka wale na tamata me ka tabu, ni sa oti o ya me qai taroga lesu na ka sa yalayala kina.
- ²⁶ Na tui yalomatua sa biligi ira ki tuba na tamata ca ka qai vakaqiqica e deladra na qiqi ni butu sila.
- ²⁷ Na yalo ni tamata " sa nona cina na Kalou o Jiova. Sa vakasaqara na vei ka titobu e na loma ni tamata.
- ²⁸ Na yalololoma kei na dina sa maroroya na tui, Na yalovinaka sa veimaroroi talega kina nai tikotiko vakaturaga.
- ²⁹ Na nodra i ukuuku na gone tagane sa i koya na nodra kaukauwa; na kedra totoka na qase, sai koya na ulu sika.
- ³⁰ Na kuita e mosi, sa vakasavasavataka na ka kece e vakatevoro, sa vaka kina nai totogi, sa vakasavasavataka na yaloda sara e loma.

CHAPTER 21

Na yalona na tui sa tiko ena liga ni Kalou, me vaka na wai ena uciwai; Sa vukica ga o koya ena gauna sa vinakata.

- ² Na nona i valavala na tamata sa vinaka ga vua, Ia, o Jiova sa taura na ka sa nakita na yalomu.
- ³ Me da caka dodonu ka vakadodonu e ciqoma vakalevu na Kalou mai na i soro.
- ⁴ Na veibeci, na dokadoka kei na nodra veivakalolomataki na tamata ca, sai valavala ca kecega.

- ⁵ Na nodra i tuvatuva na yalodina sa yaco dina ga kina sautu, o ira kecega sa dauvakatototaka na ka, sa yaco kina na dravudravua.
- ⁶ Na rawati ni yau ena yame lasulasu, sa vaka tu ga na tadra vei ira sa vakasaqara na mate.
- ⁷ Na nodra kaukauwa na tamata ca ena vakarusai ira ga, baleta ni ra besetaka na cakava na ka dodonu.
- ⁸ Na nona sala na tamata beitaki, sa cala kecega; ia, o ira sa savasava, sa dodonu na nona cakacaka.
- ⁹ Sa vinaka me da vakavale ena tutu ni vale e cake, mai na noda vale vata kei na yalewa dauveivala.
- ¹⁰ Na lomadra na daucaka ca sa gadreva tu ga na ka e ca; Na wekana sa sega ni raica na veitokoni mai na matana.
- ¹¹ Ni sa togotaki na dauveivakacacani, era na qai yalomatua na tamata wale;
- ¹² Na Kalou yalododonu sa raica vakayalomatua na nodra vale na tamata ca, era na vuaviritaki na tamata ca ena vuku ni nodra cakacaka ca.
- ¹³ O koya sa sogota na daligana mai na nodra tagi na dravudravua, ena tagi talega ka sega ni dua e via rogoci koya.
- ¹⁴ Nai loloma soli vakavuni sa vakamalumutaka na cudru kei na veivaqumi, e vakaukauwataka na cudru.
- ¹⁵ Sa ka ni reki vei ira na dodonu me ra cakava na ka dodonu, ia, na veivakarusai ena lakovi ira sa daucakava na ka ca.
- ¹⁶ Na tamata sa yawa mai na vuku, ena cegu ena nodra i soqosoqo na mate.
- ¹⁷ O koya sa lomana na marau, ena dravudravua;
- ¹⁸ Na tamata ca sa i sau ni nona veivoli na yalododonu, sa vaka kina na yalewa dauveivala ka daucudrucudru.
- ¹⁹ Sa vinaka mo tiko mai na vanua dravuisiga mai na tiko vata na yalewa dauveivala ka daucudrucudru.
- ²⁰ Nai yau e taleitaki kei na waiwai sa tiko ena nona vale na yalomatua. Na lialia sa vakacacana.
- ²¹ O koya sa muria na yalododonu kei na yalololoma sa kunea na bula, na dodonu kei na dokai.
- ²² Na tamata yalomatua sa kabata na koro ni qaqa, ka kauta sobu mai na ka era vakararavi kina.
- ²³ O koya sa maroroya na gusuna kei na yamena, sa maroroi koya mai na leqa kecega.
- ²⁴ Na dauveivakalialiai " sa vakayacani kina na "Tamata Dokadoka" kei na dauveibeci, na nona i valavala sa kune kina na viavialevu.
- ²⁵ Na nona gagadre na vucesa sa vakamatei koya ga, ni sa sega ni via cakacaka na ligana.
- ²⁶ Na kocokoco sa kocokoco ga, ia na tamata yalododonu sa dau solia me oti sara.
- ²⁷ Na nona i soro na tamata ca sa ka ca ga; Sa qai ca vakalevu ga ni sa kauta mai ena i naki e ca!
- ²⁸ Nai vakadinadina lasu ena rusa, ia na tamata sa rogoci koya, ena vosa tikoga.
- ²⁹ Na tamata ca sa vakaukauwataka na matana, ia na tamata dina, sa vakadeitaka na

nona i lakolako.

³⁰ Sa sega na yalomatua, sa sega na vuku sa sega nai vakamacala me caka vei Jiova.

³¹ Sa vakarautaki na ose ki na siga ni valu, ia, na veivakabulai kei na qaqa sa nei Jiova.

CHAPTER 22

Na yaca vinaka me digitaki mai na i yau levu, Na loloma sa vinaka mai na siliva kei na koula.

² Na vutuniyau kei na dravudravua, e rau sa tautauvata ena ka oqo, o Jiova sa buli rau ruarua.

³ Na yaloqaseqase sa raica rawa e liu na leqa, sa qai vunitaki koya, ia, na tamata wale, sa lako ga yani ka sa totogitaki.

⁴ Na yalomalunalumu kei na reravaka na Kalou sa veivakavutuniyautaki, kune kina na dokai kei na bula.

⁵ Nai cori kei na voto ni moli e rau na sota kei koya sa muri lomana, o koya sa qarauni koya ena lako vakavinaka.

⁶ Tubera na gone ena sala dodonu me lako kina, ni sa qase mai, ena sega ni lako tani mai kina.

⁷ Na vutuniyau sa lewai koya na dravudravua, sa vakakina na daukerekere vei koya sa solia vua.

⁸ O koya sa kaburaka na ca, ena tamusuka na rarawa kei na i titoko ni nona cudru ena yali.

⁹ O koya sa levu na ka e raica ena vakasaututaki, ni sa solia na madrai vei ira na dravudravua.

¹⁰ Ni sa cemuri na veivakalialiai, na veiba ena yali, io, na veileti kei na veibeitaki ena oti.

¹¹ O koya sa vinakata na yalo savasava ka sa tiko e gusuna na loloma, e na nona i tokani vinaka na tui.

¹² Na mata i Jiova sa maroroya na vuku, sa vuaviritaka na nona vosa na sega vakabauta.

¹³ Na tamata vucesa sa tukuna tikoga, "Sa tiko e tuba na laioni! Au na vakamatei kevaka, au na lako e gaunisala!"

¹⁴ Na gusuna na yalewa ca sa qara titobu, O koya sa cala vei Jiova sa lutu kina.

¹⁵ Na lialia sa vauci e lomana na gone, na kuita ni veivakadodonutaki ena cemuria tani mai vua.

¹⁶ O koya sa vakasaurarataka na dravudravua me vutuniyau kina, kei koya sa soli ka vua na vutuniyau, ena lako dina ga vei ira na dravudravua.

¹⁷ Vakatudaliga mai mo rogoca na nodra vosa na yalomatua. Solia mai na yalomu ki na noqu vuku;

¹⁸ Ni sa dua na ka vinaka kevaka o sa maroroya oqo ki na yalomu; Me ra sa kabita sara na tebenigusumu,

¹⁹ Me rawa kina ni tiko na nomu vakararavi vei Jiova; Au sa vakasalataki iko ni kua, io, o iko.

²⁰ E sega beka, ni au a vola vei iko na ka vivinaka ni vakasala kei na kila ka,

²¹ Mo kila kina na taucoko ni vosa ni dina ki vei ira sa talai vei iko?

²² Kua ni butakoca na dravudravua baleta ni sa dravudravua. Mo kua ni vakasaurarataka ira na mavoa e na matamata;

- ²³ O Jiova ena raica na nodra i lakolako, ka na butuka sobu na yalodra na dauveibutuki.
- ²⁴ Kua ni veiwekani kei na tamata cudrucudru Kua ni lako vua na tamata dau vakavu vala,
- ²⁵ De o qai vulica na nona i valavala Ka birika na kemu dai vakai iko.
- ²⁶ Mo kua ni dua vei ira sa yalayala ka vakadeitaki ena lululu, E dua ga oqori, nai vakadei ni dinau;
- ²⁷ Kevaka sa sega na ka mo sauma, na cava na vuna me mai kau tani kina na nomui davodavo mai vei iko?
- ²⁸ Mo kua ni kisiva na i yalayala ni nomu vanua, era sa biuta oti tu na qase.
- ²⁹ O sa raica beka e dua na tamata sa uasivi sara ena nona cakacaka, Ena tucake e matadra na tui, Ena sega ni tucake e matadra na tamata sa sega ni kilai.

CHAPTER 23

- N**i o sa dabe mo kana vata kei ira na veiliutaki, mo qarauna na veika sa tu e matamu;
- ² O sa biuta tiko nai sele ki domomu, kevaka o sa tamata daukana.
- ³ Kua ni domona na vakatitiweli ni kakana koya e veivakacalai.
- ⁴ Mo kua ni vakaocai iko me rawa ni o vutuniyau kina, Ni o sa yalomatua tiko, qarauni iko!
- ⁵ O na vakanamata tiko beka ki na ka sa sega? Na i yau era sa dau vakaivukavuka; Era sa vuka cake me vaka na ikeli ki lomalagi.
- ⁶ Mo kua ni kisiva na madrai ni mamaqi, Se domona na kena kakana vakaisaluwakitaki;
- ⁷ Baleta, me vaka na vakanananu ki na yalona sa vaka kina o koya. "Mo kana ka gunu!" sa tukuna mai vei iko, Ia, na yalona sa sega ni tiko vata kei iko.
- ⁸ Na kakana lalai o sa kania, o na luaraka tale, o na vakatawayagataka na nomu vosa vinaka.
- ⁹ Kua ni vosa me rogoca na lialia, ena ka wale vua na matua ni nomu vosa.
- ¹⁰ Mo kua ni kisiva se tosoya nai yalayala ni vanua, se mo curuma yani na nodratou i yalayala na luveniyali;
- ¹¹ Sa rui kaukauwa ka qaqa na nodratou i Vakabula, ena raica o koya na nodratou maroroi.
- ¹² Vagolea na yalomu ki na i vakasala, kei na daligamu ki na vosa ni vuku.
- ¹³ Mo kua ni tarova na nona vakadodonutaki e dua na gone, kevaka o sa kuitataki koya, ena sega ni mate.
- ¹⁴ Mo kuitataki koya ka o na vakabula na yalona mai eli.
- ¹⁵ Na luvequ, kevaka sa yalomatua na yalomu. Na yaloqu ena marautaki iko vakalevuO Au sa marau sara ga;
- ¹⁶ Io, sa reki sara vakalevu na noqu bula e loma, ni o sa vosataka na ka dina.
- ¹⁷ Mo kua ni vuvutaka se lomacataka nai valavala ca, na rerevaka na Kalou me sa ia tikoga;
- ¹⁸ Sa dina sara, ni sa dua dina nai cavacava, ena sega ni cala, ni na dua dina nai nuinui.
- ¹⁹ Mo rogoca na luvequ, mo yalomatua, tubera na yalomu ki na sala.
- ²⁰ Kua ni sala vata kei ira na daugunu waini se o ira talega na daukana;
- ²¹ O ira na daugunu kei ira na daukana, sa muri ira ga na dravudravua, Na vucesa ena vakaisulutaki iko ena taga.
- ²² Vakarogoci tamamu, ni a vakatuburi iko, kua ni guilecavi tinamu, ni sa qase mai.
- ²³ Volia me nomu na dina, na yalomatua, na i vakasala vinaka, na vuku, kua ni volitaka na

ka oqo.

²⁴ Na tama ni yalododonu ena reki vakalevu sara, o koya sa vakatubura e dua na gone vuku ena marautaki koya.

²⁵ Me rau marau na tamamu kei na tinamu, ka me reki vakalevu o koya sa vakasucumi iko.

²⁶ Na luvequ solia mai vei au na yalomu, na matamu me muria na noqu sala.

²⁷ Na yalewa dautagane sa i keli titobu, Na yalewa dauveitemaki sa i keli qiqo.

²⁸ Sa davo wawa tiko me toboka e dua, Sa vakatubura me levu na tagane sega ni dina.

²⁹ O cei sa vakaulei? O cei sa rarawa? O cei sa veileti? O cei sa vakaucaca? O cei sa mavoa ni sega na vuna? O cei sa damudamu na matana?

³⁰ O ira sa vesuki vakabalavu ena waini, O ira sa vakasaqara tiko ga na waini veiwaki.

³¹ Kua ni raica na damusa ni waini, ni sa buburu mai ena bilo, ni sa drodro vinaka na kena livi mai;

³² Ni sa oti, ena kata me vaka na gata, ka kati gaga me vaka na gata gaga.

³³ Na matamu ena raica na veika vovou kei na yalomu ena basika mai kina na veika kecega e veicalati.

³⁴ O na vaka e dua na tamata sa davo tu ena loma ni wasawasa se sa vaka e dua sa davo tiko ena dela ni vana ka tukuna:

³⁵ "Era sa samuti au, ia, au sa sega ni mavoa, Era sa mokuti au, ia, au sa sega ni vakila Ena gauna cava me'u yadra kina, me'u vaqara tale e dua?"

CHAPTER 24

Kakua ni vuvutaki ira na tamata ca, Se mo taleitaka na tiko vata kei ira;

² Na yalodra sa nakita nai valavala kaukauwa kei na gusudra sa vosataki ga kina na vakaucaca.

³ Na yalomatua, sa tarai cake kina na vale, Sa tauyavutaki ena vuku;

⁴ Na kila ka, sa vakatawani kina na kena vei rumu ena veiyau vinaka ka talei.

⁵ Sa kaukauwa na tamata yalomatua, io, na tamata vuku sa vakuria na nona kaukauwa;

⁶ Nai vakasala vakayalomatua o na valuta kina na nomu i valu, ni sa levu na dau ni vakasala, sa kune na tiko vinaka.

⁷ Na yalomatua sa rui dredre me yacova na lialia; Na yalomatua sa sega ni dolava na gusuna mai na matamata.

⁸ O koya sa bucina me caka ca, ena vakatokai me dautuvatuva ca.

⁹ Na bucibucini ni tamata lialia sai valavala ca, Na daiveivakalialiai sa ka ca vua na tamata.

¹⁰ Kevaka o sa ciba ena siga ni rarawa, Sa ka lailai sara na nomu kaukauwa.

¹¹ Vakabulai ira sa gole tiko ki na mate, Ka vesuki ira lesu mai, sa kau tiko me vakamatei.

¹² Kevaka dou sa tukuna, "Keitou sa sega dina ni kila oqo;" sa sega beka ni kila o koya sa kila na yalo? O koya sa maroroya na yalo, sa sega beka ni kila? Ena sega ni sauma vei ira yadua me vaka na nodra i valavala?

¹³ Na luvequ mo kana oni baleta ni sa vinaka, Na soso oni sa rui kamikamica na kena i kanakana;

¹⁴ Ena vakakina na kila ka ni yalomatua ki na yalomu; Kevaka o sa kunea, sa dua sara na toso vinaka ka na dei kina na ka o sa nuitaka.

- ¹⁵ Kua ni wawa tiko vakalawaki ca o iko na tamata ca, ena vukudra na yalododonu; Kua ni vakacacana na nona vanua ni vakacegu;
- ¹⁶ Ena rawa ni bale vakavitu na yalododonu ka tucake tale, Na tamata ca ena vakabalei vakadua ena draki ca.
- ¹⁷ Mo kua ni rekitaka ni sa bale na kemu meca, se mo marautaka na nona tacaqe;
- ¹⁸ De qai raica o Jiova, qai sega ni marautaka, qai vukica tani na nona cudru mai vei koya.
- ¹⁹ Kua ni taqaya ena vukudra na daucaaka ca se mo vuvutaki ira na tamata ca.
- ²⁰ Ena sega na toso vinaka vua na tamata ca; Na nona cina na tamata ca ena kau tani.
- ²¹ Na luvequ, mo rerevaka na Kalou kei ira na tui; Kua ni veiwekani kei ira sa dau rawai vakarawarawa;
- ²² Na nodra vakaloloma ena tubu vakasauri, o cei e kila na rusa ca e rau na kauta mai? E So Tale Na Vosa Ni Yalomatua
- ²³ Oqo talega sa nodra na yalomatua: Sa sega ni vinaka, na nomu vakaraitaka na veitovaki ena gauna ni veilewai.
- ²⁴ O koya sa tukuna vua na tamata ca, "O sa yalododonu" na tamata era sa dau rukaka, ka sa cati mai vei ira na lewe ni vanua.
- ²⁵ O koya sa vunauca na tamata ca, ena reki vakalevu, ena lako mai vua na sautu.
- ²⁶ O koya sa sauma vakavinaka na taro sa reguca na tebenigusuna.
- ²⁷ Vakarautaka na nomu cakacaka e tuba, cakava me veiraurau kei iko ena were; Ni oti oqori, tara na nomu vale.
- ²⁸ Mo kua ni vakadinadina ena dua na ka e sega ni dina, Ena cava o via vakaisini iko ga kina e gusumu?
- ²⁹ Mo kua ni tukuna, "Au na cakava ga vua me vaka e cakava vei au; Na Kalou ena sauma vua na tamata me vaka na nona i valavala."
- ³⁰ Au sa lako ena yasa ni nona were na tamata vucesa kei na were ni vaini na tamata sa besetaka na vuku;
- ³¹ Sa tubua levu ena co gadrogadro, sa ubi tu ena ka tubu vakaveitalia, na bai vatu sa loloka kecega.
- ³² Ni'u sa raica, au sa kila vinaka, Au sa vakaraica vinaka ka taura nai vakasala:
- ³³ Vakalailai na moce, vakalailai na moce lutu, vakalailai na roqoliga ni vakacegu;
- ³⁴ Na nomu dravudravua ena lako mai me vaka na tamata sa vakasaqara tiko ka sega ni kunea, kei na nomu gagadre sa vaka e dua na dauvakasasa.

CHAPTER 25

Oqo talega na vosa vakaibalebale i Solomoni, o koya era sa vakamurimuria na tamata i Esekaia na tui kei Juta:

- ² Sa ka lagilagi vua na Kalou na kena maroroi na ka, Na nodra lagilagi na tui, sai koya na kena vakasaqarai na ka.
- ³ Me vaka na cecere kei lomalagi kei na titobu kei vuravura, Sa vaka kina na yalona na tui ni sa sega ni kilai rawa.
- ⁴ Kauta tani na duka mai na siliva ena qai kune na siliva dina.
- ⁵ Kauti ira tani na tamata ca mai na matana na tui, ena vakadeitaki ena i tikotiko vakaturaga na yalododonu.

- ⁶ Kua ni laveti iko cake na mata ni tui, mo kua talega ni tu ena nodra i tutu na turaga;
- ⁷ Ni vinaka cake me tukuna vei iko na tui, "lako cake mai ke", mai na nomu vakalailaitaki e matadra na turaga, o ira o sa veiraimata tiko vakalevu kei ira.
- ⁸ Kua ni lako vakatotolo ki na mataveilewai, se na cava o na cakava ena gauna mai muri ni ra na vakamaduataki iko na wekamu?
- ⁹ Drau veivosakitaka kei na wekamu na nomu leqa, kua ni tukuna na nomu ka vuni vua e dua tale na tamata;
- ¹⁰ De qai talanoataki iko vakaca ka qai vakacacani na kemu i rogorogo.
- ¹¹ Na vosa dodonu vosataki ena gauna taudonu sa vaka nai bulibuli koula ena tere siliva.
- ¹² Me vaka na sau koula kei na i ukuuku koula vinaka sara, na dauvunau yalomatua ki na daliga dau vakarorogo.
- ¹³ Me vaka na uca cevata ena gauna ni tatamusuki, sa vaka kina na i talai vakabauti vei koya sa veitalai, ni sa dau vakabulabulataka na yalona na nona turaga.
- ¹⁴ O koya sa yalayala ka lasu tale sa vaka na o kei na cagi sa sega na kena uca.
- ¹⁵ Na veiliutaki sa vakananumi ena vosota, kei na vosa vakaturaga sa tara ga na sui.
- ¹⁶ O sa kunea na de ni oni? Kania ga vakarauta, ni o sa kania vakalevu, o na lua tale.
- ¹⁷ Me vakagauna ga na nomu lako ki na vale nei koya na wekamu, de qai sosa tale, o na wekamu qai cati iko.
- ¹⁸ Na tamata sa beitaka vakailasu na wekana, sa vaka e dua nai wau, e dua nai seleiwau, sa vaka e dua na gasau momoto.
- ¹⁹ Nomu vakabauta e dua na tamata sega ni dina ena gauna dredre, sa vaka e dua na batimu sa ca tiko, sa vaka talega na yavamu i ra sa sega ni sema tiko.
- ²⁰ Sa vaka e dua sa luvata e dua na i sulu ena vula i batabata, sa vaka kina o koya sa lagasere tiko vua na yalobibi.
- ²¹ Kevaka sa via kana na kemu meca, solia vua na madrai me kania, kevaka sa via gunu vakagunuvi koya ena wai;
- ²² O sa binia tiko kina e uluna na qilaiso waqa, ka o na saumi vinaka kina mai vei Jiova.
- ²³ Na cagi mai na vualiku sa kauta ga mai na uca kei na dauveikaseti sa vakavuna ga na veivala.
- ²⁴ Sa vinaka na tiko ena tutu ni vale e cake ka ca na tiko vata na yalewa dauveivala.
- ²⁵ Me vaka na wai batabata ki na loma karamaca sa vaka kina nai tukutuku vinaka mai na vanua vakayawa.
- ²⁶ Na tamata yalododonu sa veivakabekabei, ena matadra na tamata ca sa vaka nai vurevure vuni kei na wai veiwaki.
- ²⁷ Sa sega ni vinaka mo kania vakalevu na deni oni; Na lagilagi e vakasaqarai, oqori, sa sega ni lagilagi.
- ²⁸ O koya sa sega ni lewa na yalona, sa vaka na koro ka basuraki sobu ka sega na kena bai.

CHAPTER 26

Me vaka na uca cevata ena vula i katakata kei na uca ena gauna ni tatamusuki sa vaka kina na dokai vei ira na lialia.

- ² Me vaka na nodra wacece na separo kei na nodra veivukayaki na kakabace, sa vaka kina na nodra veirulaki ni na sega ni yaco, ni sega na kena dina.

- ³ Na kuita vua na ose, Nai tatarovi vua na asa, Nai waro ena dakuna na lialia.
- ⁴ Kua ni sauma vua na lialia me vaka na nona lialia, Qarauna mo kua ni vakataki koya.
- ⁵ Sauma na lialia me vaka na nona lialia, Me rawa ni yalomatua mai na nona rai.
- ⁶ O koya sa vakauta nai tukutuku ena ligana na lialia, sa musuka laivi na yavana vakai koya, ka sa gunuva na wai ni veivakasaurarataki.
- ⁷ Me vaka na yavana na lokiloki sa vakalili yava, Oqori na vosa vakaibalebale ena gusuna na lialia.
- ⁸ Me vaka e dua sa biuta na watu ena i vakawiri me viritaka, sa vaka kina o koya sa doka na lialia.
- ⁹ Me vaka ni sa coba e dua na voto ni kau ki na ligana na daumateni, sa vaka kina na vosa vakabalebale ena gusuna na lialia.
- ¹⁰ Na Kalou levu o koya sa lewa na ka kecega Sa solia vua na lialia na nona i votavota kei na talaidredre na kena i sau.
- ¹¹ Me vaka sa lesu tale na koli ki na nona lua sa vakakina na lialia ki na nona lialia.
- ¹² O sa raica mada e dua na tamata sa dodonu ga vua na rai ni matana? Ena levu cake na ka e nuitaka na tamata lialia mai vei koya.
- ¹³ Sa tukuna na tamata vucesa, "Sa tiko e dua na laioni e gaunisala. E dua na laioni cudrucudru sa tiko ena salatu!"
- ¹⁴ Me vaka na kena veitosoyaki na katuba, Sa vaka kina na vucesa ena nona i mocemoce.
- ¹⁵ Na tamata vucesa sa tonia kece na ligana ki na loma ni tere kakana, ka sa qai vakaleqai koya ena nona biuta e gusuna.
- ¹⁶ Na tamata vucesa sa vuku ga e matana mai vei ira e lewe vitu na gusu matau.
- ¹⁷ Na tamata somisise ka siosio sa vaka ga e dua sa taura cake na koli e daligana.
- ¹⁸ Me vaka e dua na tamata lialia sa veiviri ena bukawaqa, moto, kei na mate,
- ¹⁹ Sa iko oqo na tamata sa vakaisina na wekana, ka qai tukuna, "Au a qito tiko ga!"
- ²⁰ Ni sa sega na kau, sa boko na buka; Ni sa sega na dau vakauvosa, sa oti na veivala.
- ²¹ Me vaka na qilaiso kina koala waqa kei na kau kina yameyame, sa vaka kina na tamata dau vakatubu ca sa vakawaqara na veileti.
- ²² Na nona vosa na dauvakauvosa sa gasagasa me vaka na ka wale, ka sa curuma sara ga na lomada.
- ²³ Na tebenigusu dauveitemaki sa lako mai na yalo e ca, sa vaka nai bulibuli qele, sa boro ena wai siliva.
- ²⁴ O koya sa yalo ca ka sa qai ubia ena gusuna, Sa binia tiko ga vua na veivakaisini;
- ²⁵ Ni sa vosa mai vakavinaka, kua ni vakabauta Ni sa vitu tale na ka ca sa tu e lomana;
- ²⁶ E dina ni sa ubia na yalona ca na veivakaisini, Na nona caka ca ena sereki e matadra na tamata kecega.
- ²⁷ O koya sa kelia na qara ena lutu ga kina. O koya sa vakaqiqica na watu ena qiqici koya lesu tale na watu.
- ²⁸ Na yame lasulasu sa cati ira, o ira sa lasutaki oti, Kei na gusu veicavilaki sa veivakarusai.

CHAPTER 27

Kua ni boletaka na siga ni mataka, ni o sa sega ni kila na cava ena kauta mai.

² Me dua tale na tamata me laveti iko, me kua ni gusumu ga; Me vulagi, ka me kua ni tebenigusumu ga.

³ Sa bibi na vatu kei na nuku sa bibi talega, Na nona cudru na tamata lialia sa bibi cake vei rau oqo.

⁴ Na cudru katakata sa veivakararawataki, Na cudru sa wai drodro ga, O cei sa rawa me tu ena matana na dauvuvu?

⁵ Na veivunauci votu sa vinaka cake mai na loloma vunitaki vakamatau.

⁶ Sa dina na nona mavoa e dua nai tokani, ka ca na nona i regu e dua na meca dauveivakaisini.

⁷ Na yalo sa mamau, sa cata na de ni oni, Na yalo sa via kana sa kamikamica kecega vua na ka gaga.

⁸ Me vaka na manumanu sa vuka tani mai na nona sova, sa vaka talega kina na tamata sa dauveilakoyaki.

⁹ Na waiwai vakaisaluaki kei na lumu talei sa vakamarautaka na yalo, sa vaka kina nai vakasala vinaka mai vua na wekada gusu kamikamica.

¹⁰ Kakua ni biuti ira na nomu i tokani se na nodra i tokani na tamada, se mo lako kina na nona vale na tacimu ena siga ni nomu rarawa; Ni sa vinaka na nomu i tokani sa tiko voleka mai vei tacimu sa tiko sara vakayawa.

¹¹ Na luvequ mo yalomatua, ka vakamarautaka na yaloqu, me dua kina nai sau ni taro vei koya sa via vakacacani au.

¹² Na tamata qaseqase, sa raica e liu na ca qai lako vakatikitiki; o koya sa yalowai, sa lako ga yani ka sa vakamavoataki.

¹³ Taura na nona i curucuru, o koya sai vesu vua na kaitani, ka taura tiko me ka ni yalayala ni sai vesu o koya vua na dautagane.

¹⁴ O koya sa vosavinakataka na wekana vakadomo levu, ena nona yadra mai vakamataka, Ena wili vua me ruru.

¹⁵ Ni sa lako tiko ga na turu ena gauna ni uca, sa tautauvata kei na yalewa sa dauveivala;

¹⁶ O koya sa via tarovi koya, sa tarova tiko na cagi, ka sa via toboka na waiwai e ligana.

¹⁷ Me vaka ni sa vakagata na kaukamea na kaukamea, Sa vakagata na tamata nai rairai ni matana na tamata vua na tamata.

¹⁸ O koya sa maroroya na vunilolo. Ena kania na vuana, O koya sa waraka na nona turaga, ena dokai.

¹⁹ Me vaka ni sa kilai na mata ni tamata ena wai, sa kilai vakakina na yalo ni tamata ena tamata.

²⁰ O Eli kei Rusa e rau sa sega ni sinai rawa, sa vaka kina na mata ni tamata sa sega ni mamau rawa.

²¹ Na kuro katakata sa ka ni siliva, Na lovo katakata sa ka ni koula, Sa kilai na tamata ena ka era sa tukuna na tamata.

²² Kevaka sa natu ena sedre e dua na tamata lialia ena vatu ni vei natu, ena sega ni kauta tani vua na nona lialia.

²³ Mo dinata ka kila nai tuvaki ni nomu manumanu, vakaraica vinaka na qele ni manumanu;

²⁴ Sa sega ni tudei na i yau, sa sega talega ni tudei nai sala vakaturaga ki nai taba tamata kecega.

²⁵ Ni sa kau tani na qa ni sila, sa qai tubu mai na co ka buroro mai na boro, Na boro ni vei

ulunivanua sa tubu mai,

²⁶ Na lami ena kauta mai na nomu i sulu, na me era na solia mai nai sau ni nomu vanua;

²⁷ Ena levu na sucu ni me mei coi ni kemu madrai, me levu na kakana e vale, me ra vakani na nomu dauveiqaravi.

CHAPTER 28

Era a dro na tamata ca ni sa sega e dua me cemuria, Ia, na yalododonu era sa doudou me vaka na laioni.

² Ena vuku ni nodra talaidredre na lewenivanua, sa levu kina na turaga lalai; Ena vuku ni tamata sa yalomatua ka vuku, na dina ena cici balavu.

³ Na dravudravua sa vakalolomataka na dravudravua, Sa vaka na uca bi sa sega ni biuta tu mai na kakana.

⁴ O ira na dau basuka na lewa, era sa dau laveti ira na dau caka ca, O ira sa dau maroroya nai vunau sa veisisivi kei ira na dau basu lawa

⁵ O ira na tamata ca era sa sega ni kila na lewa dodonu, O ira sa dau gu vei Jiova era sa kila na ka kecega.

⁶ Sa vinaka na dravudravua ni lako tiko vakadodonu, Sa ca na vutuniyau ni sa lako tiko vakaveve.

⁷ O koya sa dau maroroya nai vunau sa gone e kila na duidui ni ka, O koya sai tokani ni tamata daukana, sa vakamaduataki tamana.

⁸ O koya sa vakatubura me levu na ka e taukena ena sala veivakalolomataki kei na sala e veivakaukauwataki, Sa kumuna tikoga me nona o koya sa daulomai ira na dravudravua.

⁹ O koya sa vakagolea tani na daligana me kua ni rogoca na i vunau, Sa ka vakasisila sara na nona masu.

¹⁰ O koya sa vakavuna na yalododonu me lako sese mai na sala dina, o koya ga vakai koya, ena lutu kina qara ga e kelia; Ia, na tamata sa sega ni beitaki ena dua na ka sa taukena na ka vivinaka kecega.

¹¹ Na vutuniyau sa vuku ga e matana, Na dravudravua sa tu vua na yalomatua, sa vakaraici koya vinaka.

¹² Ni ra sa reki tiko na yalododonu, sa dua na ka cecere; Ni ra sa tubu mai na tamata dauca ca, e ra na vunitaki ira na tamata.

¹³ O koya sa ubia na nona i valavala ca, sa sega ni vuavuai vinaka, O koya sa vakatusa ka biuta na nona caka cala ena bula ka kune loloma.

¹⁴ Sa vinaka na tamata sa dau vakarokoroko, Ia, o koya sa yalokaukauwa sa lutu ki na veivakacacani.

¹⁵ Me vaka na laioni sa tagi voli ni via kana, kei na pera sa ciciva na kena, Sa vaka kina na dau veiliutaki ca vei ira na dravudravua.

¹⁶ Na i liuliu sa sega vua na yalomatua, sa dauveivakaocai, O koya sa cata na kocokoco, sa bula vakadede.

¹⁷ Na tamata sa vakalomaocaocataki ena vakadave dra, sa dro tiko ki na qara sa sega e dua me vukeyi koya kina.

¹⁸ O koya sa lako voli ka sega ni beitaki ena dua na ka ena bula, O koya sa lako tiko vakaveve ena sala ena bale vakasauri.

¹⁹ O koya sa teivaka na qele, sa levu na kena madrai, O koya sa veimurimuri tiko, ena levu na nona dravudravua!

- ²⁰ Na tamata dina sa levu na nona sautu, O koya sa vakatotolotaka na nona vutuniyau e na cicivi koya na kena i totogi.
- ²¹ Sa sega ni vinaka na veitavaki, baleta, ni ra caka cala na tamata ena dua ga na tiki ni madrai.
- ²² Na tamata sa ca tiko na nona rai sa vakatotolotaka me vutuniyau. Sa guilecava ni na lakovi koya ga mai na dravudravua.
- ²³ O koya sa vunauca vakadodonu na tamata ena kunea na veitokoni mai vua sa vunauci, o koya sa veivakaisini ena yamena, sa yali vua na veitokoni.
- ²⁴ O koya sa butakoca na tamana se tinana, O qai tukuna, "Sa sega ni cala," sai koya oqo na i tokani ni dauveivakarusai.
- ²⁵ O koya na tamata dokadoka sa dau vakatubura na veisei, Ia, o koya sa gu tikoga vei Jiova ena vakatuburi ka vakasaututaki.
- ²⁶ O koya sa nuitaki koya ga, sa tamata lialia O koya sa lako vakayalomatua ena sereki ka kune bula.
- ²⁷ O koya sa soli ka vua na dravudravua, ena tu ga vua na ka, O koya sa vunitaki koya mai vua na dravudravua ena rulaki.
- ²⁸ Ni ra sa tucake na tamata ca, era na vunitaki ira na yalododonu, Ni ra sa yali yani, ena tubu na yalododonu.

CHAPTER 29

- O** koya sa dauvunauci vakavuqa ka vakaukauwataka tikoga na domona, Ena vakarusai vakasauri, ka sa sega na ka me vakabulai koya rawa.
- ² Ni ra sa veiliutaki na yalododonu, era na marau na tamata; Ni ra sa veiliutaki na tamata ca, era na vutugu na tamata.
- ³ O koya sa vinakata na yalomatua sa vakamarautaki tamana, O koya sa vinakata na yalewa volitaki, sa vakamaumautaka na nona i yau.
- ⁴ Sa vakadeitaka na vanua na tui ena lewa dodonu, O koya sa taura na ka ni veivakaqumi sa vuaviritaka na lewa dodonu.
- ⁵ O koya sa vakaisina na wekana, sa viritaka na lawa me vesuki koya ga.
- ⁶ Na nona talaidredre na tamata ca sa coriti koya ga. Na yalododonu sa lagasere ka marau vakalevu.
- ⁷ Na yalododonu sa dau vakaraica na nodra i tosotoso na dravudravua.
- ⁸ Na dauvosa vakalialia sa corita na koro, Na tamata yalomatua sa vukica tani na cudru,
- ⁹ Kevaka sa veisisivi na yalomatua kei na lialia, Ena dredre ga se cudru na lialia, ia e na sega na vakacegu.
- ¹⁰ Na daugunu dra ena cata na tamata sega na nona cala Na tamata dina sa guta ga na tiko vinaka.
- ¹¹ Na lialia sa ceburaka kece na ka sa tu e lomana, Na yalomatua sa vesuki koya vakamalua.
- ¹² Kevaka sa vakarorogo na veiliutaki ki na lasu, era na caka cala kece na nona dauveiqaravi.
- ¹³ Na dravudravua kei na dauveivakaocai e rau sa tautauvata ena dua na ka oqo; na Kalou sa vakararamataka na matadrau ruarua.
- ¹⁴ Na tui sa lewai ira vakadodonu na dravudravua ena dina, Ena vakadeitaki na nona i tikotiko vakaturaga me tudei vakadua.

- ¹⁵ Na kuita kei na veivakadodonutaki e solia na yalomatua. Na gone sa biu wale tu ga, sa kauta mai na madua vei tinana.
- ¹⁶ Ni sa vakalevutaki na caka ca, sa levu talega na caka cala, o ira na yalododonu era na raica na nodra bale.
- ¹⁷ Vakadodonutaka na luvemu, ena vakacegui iko, o koya. Io ena vakamarautaka na yalomu.
- ¹⁸ Ni sa sega na ka e vakatakilai mai vua na parofita, Era sa tu vakadua na tamata; Sa ka ni marau me maroroi nai vunau.
- ¹⁹ Na dauveiqaravi ena sega ni rawa ni vakadodonutaki ena vosa ga; E dina ni sa kila na ka e tukuni, ia ena sega ga ni via cakava e dua na ka.
- ²⁰ O sa raica beka e dua na tamata sa dau totolo ni vosa, Sa rawa ni nuitaki cake na lialia mai vei koya.
- ²¹ O koya sa qarava vinaka na nona dauveiqaravi ni se gone mai, Ena yaco, na gone, me sa gone e vale e muri.
- ²² Na tamata daucudru sa vakavuna na veivala. Na tamata daucudru katakata sa sinal ena talaidredre.
- ²³ Na dokadoka ni tamata ena kauti koya sobu, Na malumalumu ni yalo ena maroroya tikoga na dokai.
- ²⁴ O koya sa veitokani kei na daubutako sa cati koya vakai koya; Sa yalayala me tukuna na ka dina, sa basika ga na ka wale.
- ²⁵ Na rerevaka na tamata sa kauta mai nai cori, O koya sa vakararavi vei Jiova, sa na tiko vinaka.
- ²⁶ E levu era sa guta na nona veitokoni nai liuliu, Na veivakadonui duadua ga sa lako mai vei Jiova.
- ²⁷ Na tamata sega ni dina sa ka boica vua na yalododonu, Na tamata dina ena sala sa ka vakasisila sara vei koya na tamata ca.

CHAPTER 30

Na vosa nei Akuri na luvei Jeke, kei na ka e a vosa kina: Na tamata oqo sa vosa vei IceliOvei Iceli kei Ukali.

- ² Sa dina, au sa lialia vakalevu sara mai vei ira na tamata, Sa sega vei au na kila ka vakatamata
- ³ Au sega ni vulica na yalomatua ka sa sega vei au na kila me baleta na ka Tabu.
- ⁴ O cei sa lako cake ki lomalagi se lako sobu? O cei sa soqona na cagi e ligana? O cei sa vesuka na wai ena nonai sulu? O cei na yacana? O cei na yacai na luvena, ke o sa kila?
- ⁵ Na vosa kece ni Kalou sa savasava makare sese; O koya na sasabai ki vei ira sa vakadinati koya.
- ⁶ Kua ni vakuria na Nona vosa, de qai vunauci iko o Koya, ka o na kune mo tamata lasulasu.
- ⁷ E rua na ka au sa kerea vei kemuni (ni bera ni'u mate, moni kua ni bureitaka vei au):
- ⁸ Me vakayawataki vei au na ka lasu kei na lasulasu; me'u kua ni dravudravua se vutuniyauO Mo ni vakani au ena kakana Koni sa lewa me'u kania;
- ⁹ De'u qai mamau, ka cakitaki Kemuni, ka Tukuna, "O cei o Jiova"? Se, kevaka au sa dravudravua, ka butako, ka vakaboicataka na yaca i Koya na noqu Kalou.
- ¹⁰ Kua ni vakaucacataka e dua na dauveiqaravi vua na nona turaga, de qai cudruvi iko ka

beitaki sara kina na yalomu.

11 Sa dua nai tabatamata sa dau rukaka na tamadra ka sega ni vosa vinakataka na tinadra.

12 Sa dua nai tabatamata sa dau dodonu ga e matadra na ka, ia era sa sega ga ni vakasavasavataki mai na nodra dukadukali.

13 Sa dua nai tabatamata, era sa rui mata balavu, sa rai cake se lobi cake na bekabeka ni matadra.

14 Sa dua na i tabatamata sa vaka nai seleiwau na batidra. Na batidra gaga sa vaka nai sele, me kani ira na dravudravua tani mai vuravura, kei ira na vakaloloma mai vei ira na tamata.

15 Na cikinovu sa rua na luvena yalewa, Rau sa tagi ka tukuna tiko, solia mai! Solia mai! Sa tolu na ka sa sega ni mamau rawa, Sa va na ka sa sega ni tukuna tiko, "Sa rauta, sa rauta!"

16 Nai bulubulu, Na kete yava, na qele sa sega tiko ni mamau ni sa tauca tikoga na ucaO kei na bukawaqa me tukuna mai, "Sa rauta, sa rauta!"

17 Na mata sa cati tamana ka bese ni talairawarawa vei tinana, Na reveni ni veiwere ena tomika cake, Na ikeli ena kania.

18 E tolu na ka e sa rui totoka dina me da kila, Io, e va na ka au sega ni kila:

19 Na gaunisala ni ikeli ena macawa, Na gaunisala ni gata ena dela ni vatu, Na gaunisala ni waqa ena wasawasa Na nona i valavala na tagane vua na goneyalewa tabu.

20 Oqo na nona i valavala na yalewa dautagane: Sa kana ka qusia na gusuna, ka tukuna tiko, "Au sa sega ni cakava e dua na ka ca."

21 Sa tolu na ka e veibasai e vuravura, io, e va na ka au sega ni rawa ni ciqoma:

22 Ni sa veiliutaki na bobula, Ni sa mamau na lialia,

23 Ni sa vakawati na yalewa sa dauveivala, Kei na yalewa dauveiqaravi, me sa lako ka ranadi ni vale.

24 Sa va na ka sa ka lailai sara e vuravura, Ia, sa sivia sara na nodra vuku:

25 Na qasivi ni sa sega ni ra kaukauwa, io, era sa vakarautaka na kedra kakana ena vula i katakata;

26 Na kalavo ni veivatu ni ra sa ka malumalumu sara, ia, era sa vakaqara ena veivatu;

27 Na vodre ni ra sa sega ni vakailiuli, ia, era sa toso ga vakaituvatuva;

28 Na viritalawalawa ni sa lako tiko vaka matau ka sa tiko talega ena vale ni tui.

29 E tolu ga na ka sa vakaturaga na nodra i tosotoso, io e va na ka sa toso dina vakaqaqa:

30 Na laioni sa qaqa vei ira na manumanu ka sa sega ni kila na suka i muri;

31 Na koli dauvala sa toso tu ga, na me tagane, kei na tui ni sa lako vata kei ira na nona mataivalu.

32 Kevaka o a yalowaitaka e so na ka, o a vakacerecerei iko ga se sa vakavuna e levu na ca, Mo tabonaka na gusumu ena ligamu.

33 Ni sa vakayavalati na wai ni sucu sa kune na bata, Sa tubu na dra ni sa boboki na ucu: Sa tubu vakakina na veileti ni sa levu na cudru.

CHAPTER 31

Na vosa nei Tui Lemueli me vaka e a vosa kina vua o Tinana:

² Na cava, na luvequ? Na cava, na lewe ni ketegu? Na cava, na luve ni noqu yalayala?

³ Kua ni solia na nomu kaukauwa ki vei ira na yalewa, Se, ki nai valavala era sa vakarusai kina na tui.

⁴ Sa sega ni dodonu vua na tui, I Lemueli, Sa sega ni dodonu vua na tui me gunu waini, Se ki vei ira na turaga lalai me ra gunuva na gunu veiwaki;

⁵ De ra qai gunu ka guilecava na lawa ni vanua ka vakatanitaka na lewa dodonu ena vukudra na vakararawataki.

⁶ Solia na gunu veiwaki kaukauwa vei koya sa na rusa tiko kei na waini vei ira sa ca tiko na yalodra.

⁷ Me gunu ka guilecava na nona dravudravua, Ka me kua tale ni nanuma na veika dredre e dau sotava e liu.

⁸ Mo vosa ena vukudra na dau galu, ena vukudra o ira kecega sa lako tiko ki nai bulubulu.

⁹ Mo dalaga, mo veilewai vakadodonu, mo vakabibitaka na nodra i tosotoso na dravudravua kei ira na vakaloloma.

¹⁰ O cei sa rawa ni kunea na yalewa vinaka sara? Me sa i sau levu o koya ka lailai na rupi.

¹¹ Sa dei na veivakabauti nei watina vua; Ka sa tubu tikoga na ka sa tu vua.

¹² Sa caka vinaka vei watina ena veisiga kecega sa bula kina.

¹³ Sa vakasaqara na vuti ni sipi kei nai sulu, Sa marautaka na cakacaka ena ligana.

¹⁴ Sa vaka na waqa ni voli ciri, ni sa kauta mai vakayawa na kena kakana.

¹⁵ Sa dau yadra ni se bogibogi me vakarautaka na kedratou vakavuvale, kei na kena i votavota na goneyalewa dauveiqaravi.

¹⁶ Ni sa raica e dua na qele ni sa volitaki tu, sa volia mai; na nona tubu sa tea kina e dua na were ni vaini.

¹⁷ Sa vauca na tolona ena kaukauwa, ka sa vakakaukauwataka talega na ligana.

¹⁸ Sa kila o koya ni sa vinaka na nona veivoli, ka sa sega ni boko na nona cina ena bogi.

¹⁹ Sa dodoka vakamatau na ligana ena vuku ni kau ni culacula, kei na ligana sa taura na tutu ni i sulu.

²⁰ Sa dodoka na ligana vei ira na dravudravua, Io, sa yaco sara na ligana vei ira na vakaloloma.

²¹ Sa sega ni rerevaka na vulai liliwa ena vuku ni nona vuvale, ni ra sa vakaisulu ni katakata.

²² Sa cula vakamatau na nona i sulu. Na nona i sulu lineni rairai vinaka qai roka vinaka.

²³ Sa kilai vinaka o watina ni curu mai ena matamata ni koro, ni sa mai tiko vata kei ira na turaga ni vanua.

²⁴ Sa cula ka talia vakavinaka na i sulu ka sa dauvolitaka, sa vakarautaka vinaka nai ubi ni sulu qai volitaka vei ira na dauveivoli.

²⁵ Na veivakaukauwataki kei na veidokai sa nona i sulu; E na marautaka na nona veisiga ni mataka.

²⁶ Sa dauvosa vakayalomatua, ena yamena sa tu kina na lewa ni yalovinaka.

²⁷ Sa vakaraica vinaka nai valavala ni nona loma ni vale, Ka sa sega ni kania na kakana ni vakawelewele.

²⁸ Era na yadra mai na luvena ka kacivi koya ena veivakalouvinakataki; Na watina talega ena vakaqoroqoro koya:

²⁹ "Sa levu na yalewa era sa caka vinaka la, o iko sa uasivi sara."

³⁰ Nai ukuuku sa veivakaisini, na rairai vinaka sa sega ni yaga, Na yalewa sa rerevaki Jiova sa vakacaucautaki.

³¹ Solia vua na vua ni nona cakacaka Na nona cakacaka ga, ena vakaqoroqoro koya ena matamata ni koro.

For other languages please go to **www.wordproject.org**